

M GLASBENA MLADINA

Glasbena mladina Letnik XXI, številka 1

oktober 1990

cena 25 din

KJE SE LAHKO NAUČITE IGRATI KIFARO?

ERIC BRICSON O SLOVENSKEM ZBOROVSTVIJU

KAJ SE GODI TRINAJSTEMU PRASETU?

MARIBOR, UNIONSKA DVORANA, 31. OKTOBER 1990 ob 19.30

2. ABONMAJSKI KONCERT

SIMFONIČNI ORKESTER NOVOSIBIRSK

Program: A. V. Mosolov: Uvertura
S. V. Rahmaninov: Rapsodija na Paganinijevo temo za klavir in orkester
A. K. Glazunov: Koncert za violino in orkester
A. N. Skrjabin: Pesnitev ekstaze

Dirigent: Arnold Kac
Solist: Anton Mortasov – klavir
Anton Bavakovskij – violina

LJUBLJANA, KOGOJEVA DVORANA DSS, 12. NOVEMBER 1990
VEČER SLOVENSkih SKLADB ZA VIOLONČELO IN KLAVIR
ANDREJ PETRAČ, violončelo
TOMAŽ PETRAČ, klavir
Program: Šivic, Leskovic

LJUBLJANA, CANKARJEV DOM, 30. OKTOBRA 1990 ob 19.30
Otvoritveni koncert cikla MLADI MLADIM
JERNEJ GREGORIČ, klavir
Program: Beethoven, Paganini-Berkovič, Chopin, Debussy, Šivic
MONIKA REDENŠEK, klavir
Do zaključka redakcije programa žal nismo dobili.

VSEBINA

EHO	2-5
FOTOREPORTAŽA	
Jesenske serenade	6
EKOLOG	7
S POTEPANJA	
Škotska navdušenost nad staro glasbo	8-9
POGOVOR	
o stari glasbi, Radovljici in še čem	10
s švedskim zborovodjem Ericom Ericsonom	11
PORTRET Z LETNICO	
Marijan Gabrijelčič	12-13
POGOVOR	
s skupino Trinajsto prase	14
IZ AFRIKE	
Jokajoči lev Zimbabveja Thomas Mapfumo	15
POGOVOR	
Sonic Youth na obisku	16-17
VAJE V SLOGU	
Rock glasba med mamili in ustvarjalnostjo	18-19
IZŠLO JE	20-12
IZVEDELI SMO	
kje se lahko poleg glasbenih šol učite igranja na instrumente	22
KRIŽANKA	
Glasbene ulice	23
OGLASNA DESKA	24

Fotografija na naslovnici: Miha Čelar

Izdajatelj in založnik: Glasbena mladina Slovenije
Priprava in tisk: tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana
Uredništvo: Kaja Šivic, glavna urednica, Branka Novak, Peter Barbarič, Veronika Brvar, Marjan Ogrinc.

Oblikovanje: Neva Štemberger
Tehnično urejanje: Janez Podlipnik
Lektoriranje: Miha Hvastija
Predsednik časopisnega sveta: Slavko Mežek
Revijo sofinancirata sekretariat za kulturo in sekretariat za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije. Po sklepu republiškega sekretariata za informiranje št. 421-1-72 z dne 22. 10. 1973 je revija oproščena temeljnega prometnega davka.

Naslov uredništva: Revija Glasbena mladina, Kersnikova 4/III, 61000 Ljubljana, telefon: (061) 322-570

Številka žiro računa: SDK Ljubljana 50101-678-49381

U V O D N I K

*S*poštovani bralci,
 po razburljivem poletju in še
 razburljivejšem začetku jeseni smo spet
 skupaj. Ob napetih in zaskrbljujočih temah
 vsakodnevnih prispevkov v revijah, časopisih
 in drugih medijih se bo neobremenjeno branje
 o glasbi najbrž kar prileglo.

Začenjamo enaindvajseti letnik in se zavedamo,
 da nam že sama letnica nalaga veliko
 odgovornost, saj je malo glasbenih revij, ki se
 lahko pohvalijo s tako dolgim neprekinjenim
 izhajanjem. Glasbena mladina smo, kar
 pomeni, da smo namenjeni mladim bralcem, pa
 seveda vsem tistim, ki jim ni vseeno, kaj se
 dogaja z mladimi glasbeniki ter onim, toliko
 mladim po duši, da se želijo še česa naučiti ali
 vsaj izvedeti kaj novega o glasbi.

Šolsko leto, ki je pred nami, je polno obletnic
 znamenitih glasbenikov pa tudi glasbenih
 dogodkov, ki jim bomo namenili kar nekaj
 prostora. Razširili bomo prostor za pogovore,
 v katerih bomo skušali predstaviti zanimive
 glasbenike, njihove zamisli in načrte, seveda
 njihovo muziko. Radi bi vam tudi posredovali
 kar največ novic iz glasbenega življenja pri nas
 in na tujem ter vas opozarjali na nove izdaje, na
 zanimive glasbene prireditve.

Vsekakor se tudi letos ne bomo omejili na
 določene zvrsti, ampak bomo skušali zajemati
 v vsej zakladnici kakovostne glasbe.

Posebej vas opozarjamo na rubriko *Izvedeli smo za vas*. V tej bodo sodelavci uredništva
 poiskali odgovore na vprašanja, ki nam jih
 boste zastavili bralci. Vabimo vas, da se nam
 oglasite, kadar vas zanima kakšna glasbena
 tema, o kateri sami ne najdete dovolj temeljitih
 odgovorov. Prav tako kot teh vprašanj bomo
 veseli tudi vaših predlogov in mnenj o reviji, ki
 nam bodo pomagali oblikovati letnik tako, da
 boste Glasbena mladina radi prebirali. Saj je
 namenjena vam!

Uredništvo

pred vami je prva številka XXI. letnika REVJE
 GLASBENA MLADINA. Prejeli ste jo, čeprav niste
 naročniki. Poglejte jo, saj je v njej kar nekaj zanimivih
 glasbenih pogovorov in informacij. Če se boste odločili za
 naročilo, nam pošljite naročilnico, ki jo objavljamo v rubriki
 Oglasna deska.

1. september

1854 se je rodil nemški skladatelj **ENGELBERT HUMPERDINCK** (umrl 1921), ki si je mednarodni sloves pridobil z operno pravljico Janko in Metka.

2. september

1970 je umrl nizozemski skladatelj **KEES BAAREN** (rojen 1906). Ko je v tridesetih letih sprejel dodekafonijo, je uničil vsa svoja prejšnja dela.

3. september

1987 je umrl ameriški skladatelj **MORTON FELDMAN** (rojen 1926). V svojih delih izpeljuje najbolj pretanjeno dinamično stopnjevanje do meja slinosti.

4. september

1824 se je rodil avstrijski skladatelj **ANTON BRUCKNER**. Malokateri glasbenik je pri sodobnikih naletel na tako malo razumevanja kot on. Najbolj so mu očitali, da mu manjka občutek za obliko.

1964 indonezijska vlada prepove beatles frizure.

1988 je bil hospitaliziran **SHANE MAC GOWAN** (The Pogues) zaradi živčne izčrpanosti. Sunday World je zapisal, da je bila to posledica daljše pijanke v Dublinu.

5. september

1912 se je v Los Angelesu rodil **JOHN CAGE**, eden glavnih predstavnikov eksperimentalne glasbe.

1946 se je rodil **FREDDIE MERCURY**, pevec skupine Queen. Kot zanimivost velja omeniti, da je bil rojen v Zanzibaru.

6. september

1903 se je rodil najodličnejši madžarski skladatelj po Bartoku – **PAL KADOSA**. Pod vplivom Stravinskega in Hindemitha je oblikoval lastno glasbeno govorico z močno izraženimi prvini madžarske folklore.

1944 se je rodil **ROGER WATERS** (Pink Floyd).

7. september

1818 se je rodil skladatelj in pesnik **MIROSLAV VILHAR**, ki je z igro Jamska Ivanka (1850) postavil temelje izvorni slovenski scenski glasbi.

1934 je rojen blueskitarist **LITTLE MILTON**.

1936 se je rodil **BUDDY HOLLY**.

8. september

1841 se je rodil skladatelj **ANTONIN DVOŘAK**.

Glavna moč njegove muzikalnosti se kaže v melodičnem in ritmičnem izrazu, ki se jasno opirata na češko ljudsko glasbo.

1960 se je rodil **DAVID STEELE** (Fine Young Cannibals).

9. september

1952 se je rodil **DAVE STEWART** (Eurythmics)

1960 je umrl švedski tenorist **JUSSI BJÖRLING**

10. september

1950 se je rodil **JOE PERRY**, kitarist zasedbe Aerosmith.

11. september

1903 se je rodil nemški sociolog, muzikolog in skladatelj **THEODOR ADORNO**. Kot skladatelj je bil nepopustljiv dodekafonist.

1965 so se **THE ROLLING STONES** uvrstili na vrh angleške top lestvice s skladbo (I Can't Get No) Satisfaction.

12. september

1970 je bil veliki koncert posvečen spominu na Woodya Guthria. Na koncertu je nastopilo več znanih glasbenikov, med njimi tudi Bob Dylan, Joan Baez in Arlo Guthrie.

13. septembra

1874 se je na Dunaju rodil skladatelj **ARNOLD SCHÖNBERG**, eden glavnih predstavnikov glasbe 20. stoletja. Umrl je v Los Angelesu leta 1951.

14. septembra

1942 se je v Tbilisiju rodila pianistka **ELISO VIRSALADZE**, dobitnica mnogih najvišjih nagrad in zmagovalka mednarodnega tekmovanja Čajkovski.

15. september

1890 se je rodil švicarski skladatelj **FRANK MARTIN**. Njegova dela odlikujejo izvirne rešitve – vanje je vnašal prvine folklorne in eksperimentalne z 12-tonsko tehniko.

E H O

GLASBENO-MLADINSKE NOVICE

Od 5. do 15. julija je Glasbena mladina Slovenije skupaj z Glasbeno šolo Frana Koruna Koželjskega v Velenju pripravila že tretji **Poletni tabor GMS**. Pod vodstvom mentorjev (prof. Franca Žiberta

– harmonika, prof. Jerka Novaka in Istvana Römerja – kitara ter prof. Tomaža Lorenza – komorna igra) se je v taboru izpopolnjevalo petdeset mladih glasbenikov, od osnovnošolcev do študentov. V desetih delovnih dneh se je zvrstilo kar osem koncertov – na dvorišču lepega velenjskega gradu, v dvorani glasbene šole in celo pred velenjsko NAMO. Nastopili so vsi mentorji, gost, tržaški harmonikar Corrado Rojac in seveda mladi udeleženci. Enega od njihovih koncertov je posnel tudi Radio Maribor, novinarka Metka Volčič pa je o taboru pripravila kratek prispevek v televizijskem dnevniku...

Takole nagajivo sta se fotografu Mihi Čelarju nasmehnila profesor Istvan Römer in kitaristka Monika Kranjc

Glasbena mladina Slovenije se vključuje v nekaj mednarodnih akcij, med katerimi je zelo zanimiv **Komorni zbor Alpe Jadran**, sestav mladih pevcev iz pokrajini omenjenega območja, ki se je na pobudo Mednarodne zveze Glasbene mladine prvič sestel lani v Grožnjanu. Zbor je takrat vodil prof. Lojze Lebič iz Slovenije. Letos je zbor deloval v Marktoberdorfu v Nemčiji pod vodstvom mlajšega dirigenta Johanna Deringa Reada iz Augsburga. Triindvajset pevcev, ki so se zbrali iz (takrat še) obeh Nemčij, Madžarske in Slovenije, je pripravilo dolg spored duhovnih in posvetnih skladb različnih obdobij, s katerimi so nastopili na nekajdnevni turneji po Nemčiji, Avstriji in Sloveniji. Med petimi koncerti so bili pevci in dirigent najbolj zadovoljni z nastopom v župnijski cerkvi na Bledu, kjer jih je pričakala številna poznavalska publika. Tudi nad organizacijo v Sloveniji so bili navdušeni in so predlagali, da bi zbor Alpe Jadran naslednje leto deloval na Gorenjskem.

Pomembna mednarodna akcija, namenjena mladim glasbenikom je tradicionalni **Mediterranski orkester**, ki deluje poleti pod vodstvom slavnega dirigenta Michaela Tabachnika v St. Maximinu v južni Franciji. Skoraj vsako leto se tega tabora udeleži tudi kakšen slovenski glasbenik (starostna meja je 23 let), lani in letos je v njem igrala ljubljanska violončelistka Ajda Zupančič. Letos je bil program, ki ga je orkester naštudiral, dolg in težak, saj je krajši spored pod vodstvom gosta, italijanskega dirigenta Andrea Giorgija odigral na otvoritvi olimpiade invalidov v St. Etienne, nato pa s pomembnimi deli (od uverture k Verdijevi operi Moč usode pa do krstne izvedbe skladbe sodobnega skladatelja Landowskega) nastopal po južni Franciji in celo v Rimu ter v Cannu posnel CD ploščo. Še poseben dogodek pa je bil koncert v St. Maximinu z naslovom Za Benetke, kjer je Mediteranski orkester spremljal znamenito črnsko sopranistko Barbaro Hendrix v Mozartovih arijah.

Kvartet trombonov SGBŠ iz Maribora (Marjan Petrej, Miha Švagan, Matej Krajter in Fredi Simonič) so letošnjim uspehom dodali še gostovanje na Škotskem. Kot predstavniki Glasbene mladine Slovenije so se poleti udeležili enega večjih festivalov in ob enem poletnega tečaja v Aberdeenu. Poleg tega, da so tam veliko nastopali in se tudi marsikaj naučili, so se mladi trombonisti udeležili še tekmovanja, ki ga ta poletna šola (Shell Expro Music School) organizira za komorne skupine, in se uvrstili v finale. Udeležbo našega kvarteta v Aberdeenu je finančno podprl Britanski svet v Beogradu in Zagrebu.

Glasbena mladina Vojvodine kot svojo najpomembnejšo akcijo že dolga leta goji pestro sestavljen simfonični orkester, v katerem sodelujejo mladi glasbeniki, predvsem študenti, iz raznih koncev republik in pokrajin. **Vojvodinska mladinska filharmonija** deluje poleti. Pod vodstvom dirigenta Igorja Gjadrova, ki se mu je letos pridružil naš dirigent Franci Rizmal, je mladi orkester, v katerem je tokrat sodelovalo tudi pet slovenskih pihalcev in trobilcev, nastudiral zahteven program (Mozartiano P. I. Čajkovskega, Griegov koncert za klavir in orkester v a molu in Beethovnov 5. simfonijo), s katerim je nato nastopil na šestih koncertih ter ga posnel tudi za novosadski radio. Kot solistka v Griegovem koncertu je nastopila Zrinka Mikelić.

Mednarodna zveza Glasbene mladine (Federation internationale des Jeunes musicales) praznuje letos 50. obletnico obstoja. Oktobra poteka v Belgiji – kjer se je ideja Glasbene mladine tudi rodila – v počastitev velikega jubileja nekaj zanimivih prireditev, o katerih bomo pisali v prihodnji številki.

In še nekoliko zapoznala novica: po dolgih letih, ko je Glasbena mladina na Češkem in na Slovaškem sicer delovala, a ni bila vključena v Mednarodno zvezo, ker se obe strani nista mogli sporazumeti o skupni organizaciji, je izgleda letos do takšnega dogovora le prišlo in aprila so v okviru praškega Festivala Glasbene mladine uradno ustanovili državno organizacijo. Torej je le pomembnejša oblika od vsebine!?

E H O

IZ TUJINE

Ko boste prebrali ime **dirigenta Valerija Gergieva**, bodite pozorni. Ta 37-letni mož se je v zadnjih dveh letih kot meteor povzpел med najbolj cenjene dirigente na svetu. Navdušil je v ameriškem Tanglewoodu, z rotterdamsko Filharmonijo posnel cd ploščo za firmo Philips, v gledališču Kirov v Leningradu, kjer je šef dirigent, je postavil v sovjetski zgodovini edinstven festival del M. Musorgskega (vseh pet oper in celo nedokončano delo, napisano na besedilo Flaubertove Salammbó, ki še nikoli ni bilo izvedeno v tej državi). Načrtuje tudi festival vseh oper Sergeja Prokofjeva in nato oper Rimskega Korsakova... Sam pravi, da je šele perestrojka omogočila njegov prodor, saj so ga za šefa izbrali člani orkestra in pevci gledališča Kirov, kar bi nekaj let prej ne bilo mogoče, saj je ljudi na ta mesta imenoval kulturni minister.

(po The Wall Street Journal)

Mezzosopranistka Marjana Lipovšek z vsakim svojim nastopom, z vsako novo vlogo potrjuje, da je pevka neverjetnih glasovnih in igralskih sposobnosti. Tuji časopisi so polni hvale na njen račun, posebej jo na primer hvali kritika v Die Presse, ki posebno pozornost posveča imenitni predstavi zadnje Verdijeve opere Falstaff v Dunajski državni operi, kjer ob odličnem Giuseppeu Taddeiju Marjana Lipovšek blesti kot Mrs. Quickly. Našo mezzosopranistko smo 19. septembra poslušali v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma, kjer je skupaj z ameriškim pianistom Davidom Paulom Lutzom izvedla otvoritveni koncert sezone –

16. september

1955 je rojen jazz kitarist **ARL KLUGH**1977 je v prometni nesreči umrl **MARC BOLAN**.1977 je umrla grška sopranistka **MARIA CALLAS**.

17. september

1931 je v Savoy Plaza Hotelu v New Yorku družba RCA prvič predstavila velike plošče na 33 1/3 obrata.

1925 se je v Zagrebu rodil kontrabasist, skladatelj in dirigent **MILJENKO PROHASKA**. Mednarodni

sloves si je pridobil s skladbo Intima, je soavtor prve

jugoslovanske rokofske opere Gubec beg.

18. september

1970 je umrl **JIMI HENDRIX**, legenda električne

kitare.

19. september

1911 se je rodil muzikolog dr. **DRAGOTIN CVETKO**.1934 se je rodil **BRIAN EPSTEIN**, človek, ki je

zaslužen za uspeh skupine The Beatles.

20. september

1975 je **BRUCE SPRINGSTEN** izdal single Born To

Run.

1982 je v Ljubljani umrl skladatelj in pianist **JANKO****RAVNIK**.

21. september

1968 je na festivalu sodobne komorne glasbe

v Radencih ansambel Slavko Osterc prvič izvedel

delo **KONS B** skladatelja Lojzeta Lebiča.

22. september

1959 se je rodila **JOAN JETT**.

1989 je umrl eden najbolj znanih skladateljev

zabavne glasbe **IRVING BERLIN**. Dočakal je zelo

visoko starost – 101 leto.

23. september

1782 se je rodil francoski violinist in skladatelj

JACQUES-FEREOL MAZAS. Violinisti ga poznajo po

njegovih šoli in etudah, ki so v rabi še danes.

1949 se je rodil **BRUCE SPRINGSTEEN**.

24. september

1922 se je rodil italijanski baritonist **ETTORE****BASTIANINI**. Debitiral je leta 1945 v Ravenni,

v milanski Scali je prvič pel 1948.

1986 so se razšli člani skupine **MADNESS**.

25. septembra

1932 se je rodil kanadski pianist **GLENN GOULD**.

Mednarodni sloves si je pridobil kot interpret Bacha;

nastopal je tudi v jazzovskih ansamblih.

1980 je umrl bobnar skupine Led Zeppelin **JOHN****BONHAM**.

26. september

1945 je v New Yorku umrl madžarski skladatelj,

pianist in etnomuzikolog **BELA BARTOK**, ena

vodilnih osebnosti sodobne glasbe v prvi polovici 20.

stoletja.

Istega dne in leta se je rodil **BRYAN FERRY**.1957 je bila premiera filma **WEST SIDE STORY**.

27. september

1986 je umrl **CLIFF BURTON**, basist skupine

Metallica.

1963 je ansambel Slavko Osterc prvič izvedel delo

skladatelja Iva Petriča **CROQUIS SONORES** za harfo

in komorni orkester. Solistka je bila Pavla Uršič.

28. september

1924 je rojen ruski violinist in dirigent **RUDOLF****BARŠAJ**, član godalnih kvartetov Borodin in

Čajkovski.

29. september

1935 se je rodil **JERRY LEE LEWIS**.

30. september

1936 je bila v ljubljanski operni hiši pod taktirko

Danila Švare prvič izvedena opera v petih dejanjih

MATIJA GUBEC, skladatelja Rista Savina.1935 je bila premiera musicla **PORGY AND BESS**, ki

ga je napisal ameriški skladatelj in pianist, rojen 26.

9. 1898 **GEORGE GERSHWIN**.

Podatke z rock scene sta zbrala **Marko Prpič** in **Dragan Bulič**, vse ostale podatke pa smo poiskali v leksikonu Glasbeniki, CZ 1988

V sklopu poletne turneje je **Simfonični orkester moskovskega radia** pod vodstvom svojega **dirigenta Vladimira Fedosejeva** nastopil tudi na Salzburških slavnostnih igrah in na Mednarodnem

poletnem festivalu v Ljubljani. Orkester je obakrat izvedel isti program – Koncertno uverturo op. 12 Karola Szymanowskega, Koncert za violino in orkester v d molu Jana Sibeliusa in 4. simfonijo Petra Iljiča Čajkovskega. Edina razlika je bila v solistu. Medtem ko je Sibeliusov koncert v Salzburgu igral violinist Vadim Repin, je v Ljubljani kot solistka nastopila

mlada **Ana Rabinova**, ki je pred štirimi leti zmagala na Mednarodnem tekmovanju Glasbene mladine v Beogradu in smo jo s samostojnim recitalom lahko takrat slišali tudi na koncertu Glasbene mladine v Ljubljani. Zanimivo, da se tega niso spomnili niti organizatorji niti kritiki, ki so jo tokrat predstavili kot pri nas popolnoma neznano glasbenico.

Tuji časopisi v zadnjem času veliko pišejo o devetdesetletnem **skladatelju Ernstu Kreneku**, rojenem Dunajčanu, ki pa že dolgo živi v Združenih državah Amerike. Njegovo najzanimivejše delo ostaja pred 63 leti napisana opera *Jonny spielt auf* (Jonny igra), ob nastanku izjemno odmevna opera, ki je marsikoga šokirala in prinesla na operni oder novo smer.

PLESNO POLETJE

Studio Intakt je letos prvič pripravil **POLETNI WORKSHOP ZA LJUBITELJE PLESA** s plesnimi izkušnjami, pa tudi za popolne začetnike. Pobudnik in umetniški vodja **Matjaž Farič** je za gostitelja izbral svoje rodno mesto, **MURSKO SOBOTO**. Studio Intakt ima tu podružnico, v kateri se izobražuje lepo število mladih nadarjenih plesalcev. Semim tečajem je prisostvovalo prek sto udeležencev. **Sodoben ples** za začetnike je vodila **Inge Kerec**, študentka plesne akademije v Belgiji in nekdanja članica plesne skupine Vzhodni projekt. Balet za sodobne plesalce, **baletno terapijo in stretching** je vodila **Mirna Žagar**, mojster za historične plesne. Trije tečaji so bili namenjeni plesalcem z boljšim predznanjem: **Lemon tehniko** je učil **Zeka Nunes**, brazilski koreograf in plesalec, ki trenutno deluje v Amsterdamu, **tehniko Nikolais** pa **Steven Iannacone**, plesalec Nikolais Dance Theatre, Luis Falco Dance Company ter pedagog na plesni akademiji v Belgiji. **Posebno odkrivanje plesa** je v koreografski delavnici vodil **Matjaž Farič** – ustvarjanje

z raznovrstnimi gibi, odkrivanje prostora, napetosti in sprostitve telesa, iskanje ritma in podoživljanje glasbe je bilo namenjeno prav vsem ljubiteljem plesa. Proti koncu dneva je potekal še tečaj za družabne plesne iz obdobja renesanse. Soboška delavnica pa je bila le ena od poletnih šol – kdor je želel, je lahko preplesal vse poletje, od Poletna plesne šole v Ljubljani, seminarja v Mariboru, nato srečanja v Murski Soboti do plesnega tedna v Izoli, za zaključek poletja pa so poskrbeli še v Groznanju z delavnico Maje Milenovič. Po kakovosti in prizadevanjih za vrhunski ples bi lahko sodili, da so želel Matjaža Fariča po ustanovitvi plesne akademije pri nas povsem realne.

Veronika Brvar

ROCK ZANIMIVOSTI

Meseca avgust in september za mnoge pop in rock zvezde nista potekala nič kaj prijetno: o težavah, ki jih je imela skupina **Judas Priest** zaradi samomora dveh najstnikov, ki naj bi ju k temu dejanju spodbudila glasba in domnevna subliminalna sporočila z njihove plošče »Stained Class«, je bilo povedano že mnogo. Dodamo lahko le še to, da je bil bend na sodišču spoznan za nedolžen, to pa šele potem, ko so gospodje porotniki naprej in nazaj preposlušali njihovo inkriminirano in še ostale plošče. Kaj se je zgodilo s porotniki, ni še znano. Težave z zakonom je kakšen mesec nazaj imel tudi legendarni Chuck Berry. Ne samo, da so pri njem doma našli marihuano, starec je bil na podlagi pri njem najdenih videokaset obtožen tudi spolne zlorabe mladoletnikov.

Skupini **Suicidal Tendencies** pa ne škodijo niti njihova besedila, ne kakršnakoli izjava ali dejanje, niti glasba. Radijskim postajam v Ameriki ni všeč že njihovo ime, to pa je vzrok, da njihove zadnje plošče Lights, Camera, Revolution ne predvaja petinosemdeset odstotkov komercialnih radijskih postaj v tej državi. Najbrž se upravitelji teh postaj bojijo, da bo ob predvajanju že ime skupine

povzročilo, da si bo »nerazsodni« mladoletnik pognal kroglo v glavo. Ob tej priložnosti je Mike Muir, pevec omenjene skupine, izjavil: »Svoboda imamo v sebi. Če ti jo hoče kdo odvzeti, se moraš znati zanjo boriti. Če se ne boriš, je s tabo nekaj hudo narobe. Najboljše orožje fašistov je toleranca pacifistov. Če nisem vreden, da bi se boril zase, sem mrtev. Če ne reagiram na okolje, v katerem živim, sem mrtev.«

Američani pa niso zgroženi le nad satanizmom in razvratom, dvema stvarima, ki se jih rock zvezde po njihovem mišljenju ne branijo: ujezi jih tudi nespoštovanje njihove državne himne. Tako si je **Frank Sinatra**, ki ga je pogrelo to, da **Sinead O'Connor** v Los Angelesu pred svojim koncertom ni dovolila predvajati Star-Spangled Banner, slednjo baje zaželel »brcniti v rit«. O'Connorjeva si je poleg tega nakopala še prepoved nastopanja v isti dvorani, številne ameriške radijske postaje pa so pozvale poslušalce, naj zažgejo vse njene plošče, ki bi jih slučajno našli doma. Očitno v Ameriki ni več daleč čas, ko bodo spet gorele grmade, na njih pa se bo poleg njih znašla tudi kakšna »čarovnica«.

Smisla za črni humor pa nima le ameriška javnost, ampak tudi njeni osnovni deli. Tako je **Bill Gould**, basist skupine **Faith No More**, posebej za oboževalce opredelil, kaj je zanj smešno, to pa naj bo hkrati tudi zadnji zapis v tem pregledu. Rekel je: »Zelo me vzburi takšen potres v Los Angelesu, v katerem se ne poruši nobena hiša in sploh ni nikakršne druge škode kot smrt nekaj ljudi, ki jih zadene kap od strahu. Ne vem, zakaj, ampak v tem resnično uživam.«

Marko Plahuta

E H O

JE NOVI ROCK V KRIZI?

Ljublana je bila v osemdesetih letih svojevrstna prestolnica **drugačnega** mišljenja ne glede na njegovo žanrsko opredelitev. Zato so v njej vzporedno in nekako neločljivo rasle oblike pluralnega političnega in glasbenega govora, pri čemer je bil vpliv subkulturnih gibanj na današnjo demokratično sceno in tudi širše brez vsakršnega dvoma zelo pomemben.

V tem okviru je institucija Novega rocka vsako leto predstavljala sublimacijo dogajanja na takoimenovani »alter« glasbeni sceni, ki je segala od avantgarde, etničnih vplivov do hardcora. Novi rock je največkrat uspel predstavljati aktualno glasbo, pri čemer je tu in tam lansiral tudi skupine, ki so pozneje predstavljale pomembne premike in dejavnike na naši in svetovni alternativni sceni (Laibach, Borghesia, Miladojka Youneed). Poleg tega so se na Novem rocku pojavljala tudi relevantna svetovna imena te scene (Swans, Crime and the City Solution), pa četudi ravno takrat morda niso bile na svojem vrhuncu, oziroma niso bile paradigma nekega dominantnega trenda, ampak so vsekakor govorile z močjo lastne individualnosti **zunaj trendov**, kar je bistveno in koristnejše od hiperbanaliziranega trendovskega obnašanja.

Toda letošnji Novi rock je bil, podobno kakor lanski, označen s krizo – krizo identitete, krizo ustvarjalnosti in krizo ponudbe **novega**, intrigantnega (vsaj v enaki meri kot v prejšnjih letih). Izzvenel je kakor potrjevanje znanega in s tem pristal v ponavljanju, ki gotovo ne prinaša napredka. Pojavila sta se dolgčas in zasičenost z utrujenimi in izpraznjenimi oblikami glasbenega izražanja.

Če se sprehodimo po spisku letošnjih nastopajočih, ne morem nikogar izpostaviti. Ne skupine **It's not for Sale** iz Laškega, ki igra povsem neintriganten, že skoraj stereotipen hardcore, ne **Bla-bla-bla** iz Prištine, ki sicer predstavlja upanje, ker igra nekakšen garažni rock kot edini pristni in pravi način

S sposojenimi instrumenti je bil nastop **Oyster Banda** le slutnja možne folk svečanosti

kanaliziranja porepresivne nemožnosti spregovoriti. Pri njih je rock težko življenje in borba. Takšnim rečem se verjame.

Novosadski **Obojeni program** so na Novem rocku takorekoč promovirali svojo (precej) zakasnelo ploščo. To je bil soliden rutiniziran nastop, ki po ničemer ne izstopa iz že ustaljenih vzorcev (post) novovalovske poetike z začetka osemdesetih let. **Partibrejkersov** na žalost nisem gledal zaradi drugih obveznosti, pravijo pa, da so imeli standarden, toda izvrsten nastop. Na koncu nam torej preostane samo žalostna ugotovitev, da je bila improvizacija **Oyster Banda** (instrumenti so zaradi napake letalske družbe po pomoti odpotovali mimo Ljubljane) kvečjemu nekakšen uvod v možno folk svečanost, ki je izposojeni instrumenti v dveh pesmih pač niso mogli pričarati.

Novi rock je torej v jasni in glasni krizi. Jasno je, da rock'n'rolla ne moremo spremeniti, lahko pa spremenimo stvari okrog njega. Vseeno se ne zavzemam za radikalno rešitev – ukinitve te manifestacije, toda takšna, kot je, ne ponuja nikakršne perspektive.

Miroslav Kirin

(prevedel in oblikoval MaO)

JESENSKE SERENADE

F O T O R E P O R T A Ž A

Med poletnimi festivalskimi prireditvami in novo koncertno sezono so svoje mesto našle Jesenske serenade. Stilno zaokroženi večeri, letos večer renesanse in baroka, Mozartov in Paganinijev večer in večer glasbe XX. stoletja ter mladi izvajalci so vabili v atrij Trubarjevega antikvariata, na grad Goričane, v Kosovo graščino na Jesenicah in Jelovškovo kapelo na Kodeljevem. Vabilu sta se odzvala tudi naša fotografa Miha Čelar in Milan Mrčun.

Glasbo XX. stoletja sta predstavili kitaristka Monika Kranjc in flavtistka Larisa Zurunič. V Ramovševem triju se jima je pridružil violinist Vuk Krakovič. Z dvema deloma so mladi glasbeniki obeležili bližajoči se jubilej skladatelja Primoža Ramovša.

Violinist Miran Kolbl, ki študira v solističnem razredu našega mojstra Igorja Ozima v Bernu nam je pripravil serenadni večer s Paganinijevimi Capricci.

Štirinajstčlanska komorna vokalna skupina Ave, ki jo vodi Andraž Hauptman se je v kratkem času razvila v eno najpomembnejših vokalnih skupin pri nas. S svojim programom so nas popeljali v obdobje renesanse in baroka in tako napovedali še en pomemben jubilej – 400 let smrti skladatelja J. P. Gallusa.

Serenadno muziciranje sta z izborom odlomkov iz literature obogatila Nataša Ralijan in Tomaž Gubenšek, študenta AGRFT.

Člani Novega ljubljanskega pihalnega tria, Dušan Jovanović, Darko Brlek in Zoran Mitev so poskrbeli za srečanje s tremi, pri nas popolnoma neznanimi Mozartovimi Divertimenti za oboo, klarinet in fagot. Serenadni večer, ki je napovedoval prihajajoče Mozartovo leto.

IDENTITETA IN/ALI POSEL?

V zabavnoglasbenem dogajanju obstajata dva temeljna principa. Eden se mora neprestano spogledovati z uspešnostjo, s sprejemljivostjo, z množičnostjo in z upoštevanjem okoliščin oziroma trendov. Drugi gradi na lastni identiteti, na furanju prepoznavnih principov in zavezanosti neki notranji nuji. Ravno ti skrajnosti označujeta konca paletnega spektra letošnjega glasbenega dogajanja od Druge godbe do Novega rocka; prva označuje nekakšen konec aktualne koncertne sezone, drugi predstavlja njeno uvajanje v običajne kolesnice, toda vmesno dogajanje je bilo letos bistveno drugačno.

Že res, da se čedalje bolj opazno vrača konec šestdesetih, neo-hipijevstva in iskanje novih vrednot, toda temu bi težko pripisali letošnje revitaliziranje ideje o poletnih festivalih in o koncertih velikih zvezd na prostem. Najprej je bil to **ARENA** festival v Pulju, ki je bil po eni strani ambiciozen organizacijski podvig v sodelovanju s tujino, po drugi strani pa je glasbeno prezentiral dejansko mrtve, odcvetele in izpraznjene spektakelske glasbene forme z ravno dovolj izjemami, da je lahko upravičil svojo kredibilnost. Toda bil je zgrešen in samo poslovni poskus, ob katerem je občinstvo lahko pridobilo zgolj

Brez neke notranje identitete in skupnega imenovalca glasbenih form je bilo to seveda utopično pričakovanje. Kot nekakšen drugi pol temu je poskušal funkcionirati **ROCK VELENJE'90**, ki sicer ni pritegnil dovolj občinstva, vendar je v selektorskem eklekticismu uspel zadeti vsaj nekaj metov v črno. Tudi temu je manjkala nekakšna zavestna glasbeno-žanrska identiteta, je pa napovedal vse večje prebujanje obrobja, če že (zdaj definitivno bivši) center Ljubljana ni sposoben skorajda nobenega relevantnega lastnega glasbenega dogajanja več, če izvzamemo koncerte lepega števila dobrih tujih skupin.

Velike prireditve na prostem v Zagrebu sta predstavljala gostovanje **Tine Turner** in **Davidu Bowieja**. Za slednjega je bilo pred koncertom v Zagrebu pravo obsedeno stanje ritualizništva in povečevanja tega dogodka, ki je spominjalo na pravi medijski pressing. Izkazalo se je, da nastop ni bil vreden počenega groša, niti zaradi preigravanja najbolj razvpitih Bowiejevih pesmi, niti zaradi Bowieja samega, ki mu je na sredi prav nesramno odpovedal glas, niti zaradi tistih nekaj bolj pogumnih pesmi, ki jih je vključil v svoj nastop. Čeprav je bivši enfant terrible mc Bowieja koval v zvezde v neki sobotni prilogi Dela, ne moremo mimo dejstva, da je bil to tako zanič nastop, kakršnega si vsak ustvarjalec, ki kaj da nase, ne more privoščiti niti v pogojih stadionskega rocka. Pa še prave veselice ni bilo! Kaj lahko iz vsega tega zaključimo?

E K O L O G

Očitno v pogojih pomanjkanja dominantnih glasbenih trendov in rastočega eklekticizma glasbenih izrazov v tako obubožani deželi, kot je naša, prihaja do vse bolj jasnih razlik med tistimi, ki nekatere stvari kot bendi ali kot infrastruktura počno iz prepričanja, iz vere in notranje nuje lastne identitete, in tistimi, ki v tem polju zgolj poslušajo, kakor bi lahko poslovali na kateremkoli drugem področju. S tem ni nič narobe, saj so takšne reči jasne, toda vse bolj očitni znaki, da se tudi tisti, ki nekaj furajo, spogledujejo s poslovanjem, pa enkrat pristanejo v eni, drugič v drugi skrajnosti, kažejo na čedalje težje pogoje preživetja tistih glasbenih form, ki nastajajo kot potreba dati iz sebe nekaj prepričljivega, lastnega in ustvarjalnega. V strahu pred okoliščinami se izgublja tisti duh, ki je vedno bil gonilo napredka v sferi rocka. Toda o razlikah med spodnjimi in zgornjimi, o možnostih, ki jih naš prostor ponuja, bi bilo treba posebej spregovoriti. Dokler vsak akter ne podaja sebe v svojih dejanjih, tako dolgo pač ne more prepričati vsaj kolikor toliko zahtevnih množic. Tega pa razen poslovnih vlaganj v prostopoletnem dogajanju ni bilo čutiti, kljub vsem dobrim namenom (Velenje). Dobili smo forme, bolje bi bilo, če bi zrasle iz vsebine, kot da jih v prihodnosti poskušamo napolniti!

Marjan Ogrinc

Poletni festivali so, če že drugega ne, privabili vsaj množico zabave željne publike

ŠKOTSKA NAVDUŠENOST NAD STARO GLASBO

kulturni prestolnici
Evrope 1990 se bo do
konca leta zvrstilo

več kot dva tisoč prireditev – od
gledaliških in filmskih predstav, razstav
fotografij, kiparskih in drugih umetniških
del, do raznih »happeningov« in celo
športnih dogodkov ter seveda glasbenih
predstav in koncertov.

V opoldanskem sporedu koncertov so
nastopile mlade, v osemdesetih letih
nastale britanske skupine, ki so se
uveljavile kot pomembne ohranjevalke
starih načinov izvajanja baročne glasbe.
V zanimivi zasedbi: pet oboi, dva fagota
in čembalo je nastopil **The London Oboe
Band** z izvedbo komornih del Händla,
Vivaldija in Lullyja. Takšne zasedbe so
bile sicer sprva namenjene igranju
v vojaških godbah in gledališčih, a so
kmalu postale zanimive tudi za
samostojne koncerte, kar so potrdili
mladi umetniki z igro, polno žara in
privlačnosti.

Škotski ansambel **The Complete Baroque**
se je opredelil za izvajanje in
raziskovanje komorne glasbe od 17. do
19. stoletja. Sami so odkrili dela več
britanskih pozabljenih skladateljev, med

Zelo zahteven celovečerni spored so
izvedli pevci skupine **Gothic Voices** iz
Londona. S srednjeveško harfo jih je
spremljal njihov umetniški vodja
Christopher Page, ki je znani raziskovalec
srednjeveške glasbe. Umetniki so
predstavili himne, tožbe in hvalnice
kralju Rihardu I. Levjescrnemu, vitezom
ter slavnim vojščakom iz križarskih vojn,
ki so jih peli v latinščini in stari
francoščini.

Eden najboljših gambistov Španec **Jordi
Savall**, ki je na samostojnem koncertu
igral krajše skladbe manj znanega
angleškega skladatelja Tobiasa Huma, je
z ansambлом Hespèrion XX (enim svojih
treh izvrstnih ansamblov) navdušil
občinstvo z izvedbami izvorne katalonske
glasbe neznanih mojstrov od 12. do 15.
stoletja, med njimi redke ohranjene
villancicos (posvetne in duhovne
večglasne zborovske pesmi) in romance.

Znani estonski ansambel iz Talina **Hortus
Musicus** je izvajal italijansko glasbo 16.
in 17. stoletja. Poleg canzon beneškega
mojstra Giovannija Gabriellija in
Monteverdijevih madrigalov so
predstavili priljubljene posvetne skladbe
iz tega obdobja, kot villote, frottole (z
refrenom), plese ipd.

Še starejši glasbi so se posvetili člani
vrhunske skupine **Sequentia** iz Kölna, ki
poleg igranja in petja tudi sami
raziskujejo srednjeveške pesmi. Svoj
nastop so poimenovali kar »petje
– pripovedovanje zgodbe«, in živo
predstavili večini neznane, a izredno
učinkovite pesmi enega zadnjih
minnesängerjev Oswalda von
Wolkensteina, balade, rondoje in
pastorele trubadurjev in truverjev ter
šansone, ki so jih peli žonglerji.

Z dvema koncertoma je nastopila skupina
solistov z orkestrom pod imenom **La
Grande Ecurie et la Chambre du Roy** pod
vodstvom Jean-Clauda Malgoira, ki je
eden dolgoletnih, prizadevnih
obujevalcev baročne glasbe v Franciji.
Francoski glasbeniki so se izpopolnili do
izvrstnih izvajalcev oper Monteverdija,
Lullyja, Rameauja in Händla. Velik

Otroci so se navduševali nad starimi instrumenti

Eden viškov v glasbeni ponudbi
Glasgova je bil I. Mednarodni festival
stare glasbe, ki je potekal od 4. – 11.
avgusta. Škotski ansambel za staro glasbo
(*Scottish Early Music Consort*), ki bo
festival odslej pripravljala vsaki dve leti, je
bil letos povabil v goste svetovno
priznane ansamble in umetnike iz
Francije, ZRN, Italije, Španije, Švedske,
ZDA, SZ in Velike Britanije. Predstavili so
glasbo od 11. do 18. stoletja, ki so jo
izvajali solistično, komorno ali v večjih
orkestralnih zasedbah.

Glavni spored festivala je bil razdeljen
v dva niza sedmih koncertov; prvemu so
poslušalci prisluhnili opoldne, drugega so
sestavljali celovečerni koncerti. Oba
cikla koncertov sta potekala v mestni
katedrali in dvoranah Kraljevske škotske
akademije za glasbo in gledališko igro
(*Royal Scottish Academy for Music and
Drama*).

njimi arije v 18. stoletju živečega
škotskega skladatelja Jamesa Oswalda, ki
so jih igrali iz rokopisov. Tako kot obe
prejšnji skupini, tudi **The Castalian Band**
izvajajo baročno in klasicistično glasbo le
z izvirnimi, zgodovinskimi glasbili.

Obsežen del njihovega sporeda so
sestavljale manj znane škotske skladbe in
dela Josepha Haydna za glas in klavirski
trio na teme starih škotskih pesmi. Klavir,
na katerega je igrala pianistka, je bil
seveda klavir s klavdinci (Hammerklavier),
predhodnik modernega klavirja. Izdelan
je bil ob koncu 18. stoletja v dunajskem
ateljeju mojstra Walterja z obsegom
šestih oktav in z značilnimi kolenčnimi
pedali. Klavir s klavdinci morda najprej
nekoliko preseneti z manj pojočim
tonom, ki ne zveni dolgo, a vendar ima
jasen in nežen zvok.

John A. Sampson je igral na kljunaste
flavte, kornet, krumhorn ...

podvig na festivalu je pomenila predstava sicer redko izvajane »lirične komedije« Jeana Philippa Rameauja, opere Les Paladins iz leta 1758, ki je sploh eno redkih skladateljevih komičnih opernih del. Ob značilnem humorju in elementih farse pa vsebuje veliko nenavadnih obratov in zamenjav v dogajanju ter učinkovito glasbeno slikanje naravnih pojavov.

S P O T E P A N J A

Svetloba in radost sta bili tisto, kar je bilo čutiti povsod. Glasba je bila tista svetloba. Zvenela je v vsakem skitem kotičku mesta. V muzejih in galerijah, parkih in vrtovih Winter Gardens je bilo

Koncert španskega ansambla Hesperion XX, skrajno levo umetniški vodja in gambist Jordi Savall

Osrednji, véliki dogodek Festivala so pripravili gostitelji **Scottish Early Music Consort** s postavitvijo malo znane opere La vita humana italijanskega skladatelja Marca Marazzolija, ki je bila tokrat prvič uprizorjena po krstni izvedbi leta 1656.

»Glasbena drama« s prologom in tremi dejanji je delo harfista v Sikstinski kapeli, libreto je napisal Giulio Rospigliosi, ki je kasneje postal papež Clement IX.

Zanimivo je, da je delo posvečeno švedski kraljici Christini, ki se je odpovedala prestolu, sprejela katoliško vero in po potovanju po Evropi prispela v Rim.

Poleg zgodovinskih nastopajo v operi osebe, ki predstavljajo kreposti – Poštenost, Vera, Upanje, Potrpljenje, in tiste, ki zaznamujejo slabosti – Zavist, Nezvestoba, Jeza, Sla. Osrednja oseba je seveda Življenje (Vita), ki potuje skozi spletke in pasti iluzij, ko jo Greh zapeljuje in Nedolžnost poskuša reševati.

Bogato pevsko zasedbo so dopolnjevali plesni vložki, vseskozi pa zavzeto spremljali korneti, trobente in violine ter akorski instrumenti, ki so izvajali basso continuo. Tako sta se glasba in besedilo povezala v eno vsebino, kot je Vitino potovanje skozi iluzije v Stvarnost odslikavalo Christinino pot od hladne Švedske do sončne Italije – ali kot tudi mi upajoče potujemo skozi temno noč, znova proti luči.

Prizor iz opere La vita Humana v izvedbi gostiteljev Festivala Scottish Early Music Consorts in v sodelovanju z uglednimi tujimi umetniki

slišati zvoke viol, kljunastih flaut, lutenj, teorbo, zinkov in mnogih drugih starih glasbil. Na trgu George Square in v Buchanan Street so odmevale balade, šansone, villote, villanelle, pesmi minnesängerjev. Mimoidoči so se ustavljali, nekateri začudeni nad »nenavadnimi« zvoki, a večina je bila očaranih. Posebno otroci so občudovali izvajalca na rimski teorbi in presenečeni strmeli v veliko glasbilo z dolgim vratom. Kdor je želel, se je lahko na trgu Prince's

Pevci in instrumentalisti znanega estonskega ansambla Hortus Musicus iz Talina

Square učil plesati pavano in galliaro. V trgovini z glasbili Biggars Music Shop je bila odprta razstava novoizdelanih kopij starih instrumentov, mladi umetniki so lahko na njih igrali, kar so si zaželeli.

Stara glasba je bila dostopna vsem, vsakdo se je lahko dotaknil njene lepote. Navdušeni so bili otroci, starši, babice in dedki... Zdi se kot sanje, ali ne? Pa vendar, bilo je res!

Tjaša Krajnc

O STARI GLASBI, RADOVLJICI IN ŠE ČEM

*R*adovljica postaja v zavesti ljubiteljev stare glasbe trdno zasidran pojem, saj se prav v tem lepem gorenjskem mestecu že nekaj let uresničujejo prizadevanja za dvig in razvoj izvajanja stare glasbe pri nas.

V organizaciji Društva ljubiteljev stare glasbe Radovljica, katerega pobudnik in vodja je znani glasbenik **KLEMEN RAMOVŠ**, je med 29. julijem in 6. avgustom potekala že 8. Mednarodna akademija za staro glasbo. Tokrat je bila sestavljena iz tečajev baročnega petja, ki ga je vodil tenorist iz Yelike Britanije, Nigel Rogers, tečaja kljunaste flavte pod vodstvom Klemena Ramovša, prečne baročne flavte z mentorjem Andreasom Kröperjem iz Nemčije ter čembala, ki ga je vodila ameriška čembalistka in profesorica Lucy Hallman Russell, prijateljica Radovljice in naših mladih čembalistov, ki jih že nekaj let navdušuje za ta instrument. Vsi mentorji in še drugi zanimivi tuji glasbeniki, ki so se jim v avgustovskem času pridružili, so nastopili na več koncertih po Sloveniji, v začetku oktobra pa sta čembalista Lucy Hallman Russell in tenorist Nigel Rogers sodelovala tudi na mariborskem in varaždinskem baročnem festivalu.

Vse to je bilo povod za daljši pogovor s Klemenom Ramovšem, glasbenikom in organizatorjem, ki se že dolga leta ukvarja z bogatjenjem naše glasbene scene:

RAMOVŠ: V teh letih se je Radovljica v zavesti krogov, ki se ukvarjajo s staro glasbo, uveljavila kot enakovredna prireditelj, in mislim, da je treba krepko zastaviti, da ta ugled obdržimo oziroma še povečamo. To pomeni, da je treba vedno pripeljati nekaj markantnih glasbenikov, ob katerih nato lažje vključiš dobre, a manj znane izvajalce in pedagoge. Vsekakor pa kompleksov ne bi smeli gojiti, češ da pri nas na tem področju ničesar nimamo in moramo vse uvažati. Danes lahko tudi v tem pogledu Slovenijo smatram za del sveta, kjer se ta dejavnost razvija.

GM: Da poseževa prav nazaj – kje in kdaj se je začelo ponovno gojiti staro glasbo v čimbolj avtentični izvedbi?

RAMOVŠ: Glasbena srenja je sestavljena iz najrazličnejših krogov, nekateri so konservativnejši, drugi revolucionarnejši... V Angliji, na primer, kjer so zelo introvertirani v lastno tradicijo, je stara glasba živela brez prekinitve, tudi s starimi instrumenti. Ta dežela nikoli ni bila »okužena« z belcantom, s pozno romantiko, s fašistoidnimi oblikami

P O G O V O R

Klemen Ramovš, duša poletne akademije za staro glasbo

glasbe, ki so sicer lahko prav privlačne, kot na primer Wagner, vendar masovne oblike spodbijajo komorno kvaliteto, na kateri sloni stara glasba. Nekje v petdesetih letih, ko je Evropa po vojnih travmah skušala spet zadihati, se je začelo večati zanimanje za staro glasbo; zakaj, je verjetno vprašanje za glasbene psihologe...

GM: Vsekakor se je spet pojavila močnejša afiniteta do komornega zvoka, ki ga je v razvoju skozi romantiko spremenila vse bolj množična zasedba, vse močnejših zvok novih glasbil...

RAMOVŠ: Seveda, okus, kakršnega so dosegli sodobni instrumenti, moderna violina, moderni klavir, bi bil verjetno za estetiko prve polovice 18. stoletja nesporejmljiv. Bach se gotovo ne bi mogel strinjati z današnjim klavirjem – rekel bi, da je to krasen instrument ampak... tudi z najboljšim računalnikom se ne bi dalo narediti

omare Ludvika štirinajstega! Še pomembnejša kot sami instrumenti pa je seveda izvedba. V glasbi so, tako kot pri taroku ali šahu ali komuniciranju med ljudmi sploh, zelo točna pravila. Vendar je v okviru teh pravil nešteto možnosti. Kako jih izrabljamo, je stvar znanja in okusa... Uporabljati star instrument še ni dovolj, treba je imeti točno predstavo, pomembna je glasba – instrument je lahko le orodje za lažje pristno izražanje. Še vedno imam raje dobro interpretacijo na sodobnem instrumentu, kot slabo na starem. Seveda pa so vse izvedbe na nepravih glasbilih neke vrste priredbe.

GM: In kje smo pri nas v izobraževanju za izvajanje stare glasbe v primerjavi z okoliškimi deželami – Avstrijo, Madžarsko...?

RAMOVŠ: Vsekakor bi se pohvalil, da smo pred Albanijo!

GM: Pa vendarle sprašujem, ali vidiš možnosti, da se pri nas poleg tečajev in koncertov uvede tudi redno šolanje, saj vemo, da imajo v mnogih deželah v okviru glasbenega šolstva tja do akademije pouk čembala, lutnje, kljunaste flavte...

RAMOVŠ: To seveda ni nobena izjema, vendar ne smemo biti pesimisti, ker tega še nimamo. V tako ekonomsko razdejani deželi, kakršna je trenutno naša, težko delamo čisto konkretne načrte. Treba pa je seveda razmišljati, da bomo takrat, ko bo situacija ugodna, lahko hitro uresničevali projekte. Možnosti na primer vidim v Radovljici, ki jo tamkajšnja občina želi urediti v Linhartovo mesto. V ta namen so oblikovali odbor, ki sem mu dal konkretne predloge. Bili so lepo sprejeti, le finančna situacija jim je zaenkrat v napoto. Mislim, da je treba kar vehementno zastaviti, čeprav je toliko zavor. A zavore so tudi v Švici, v Angliji... Upam, da se bo Demos lotil sprememb davčne zakonodaje. Če bi bila podjetja oproščena plačila davka na vsote, ki jih prispevajo v podporo kulturi, še bolje, če bi jim plačilo kulturne prireditve štelo kot plačilo davka, bi bila situacija precej ugodnejša, saj bi marsikateri privatnik po lastni afiniteti našel interes v kulturi. Kolikor iz pripovedovanja kolegov poznam situacijo v svetu, sicer tudi to ne bi bila rešitev, ker je največ odvisno od moči gospodarstva, a slabše, kot je, bi skoraj ne moglo biti.

Klemen Ramovš, ki je pred kratkim registriral tudi privatno prireditveno agencijo, se povezuje z našimi in tujimi glasbeniki ter slovenski prostor na ta način odpira v svet. Tako je to poletje v ansamblu, ki se imenuje 415 International, združil glasbenike iz Italije, Nemčije in Izraela.

Kaja Šivic

S ŠVEDSKIM ZBOROVODJEM ERICOM ERICSONOM

Eric Ericson je gotovo ena najpomembnejših osebnosti s področja zborovskega petja minulih nekaj desetletij. V zgodovino tega je začrtal nova kvalitativna merila izvajanja, ki so bistveno vplivala na razvoj zborovskega poustvarjanja. Kot dolgoletni pedagog na stockholmski glasbeni akademiji je vzgojil generacije zborovodij, ki nadaljujejo njegovo delo, s svojimi ansambli (Stockholmski komorni zbor, zdaj Komorni zbor Eric Ericson, moški zbor Orphei Drängar iz Upsale, zbor stockholmske RTV) je posnel obsežno diskografijo, za katero je prejel najvišje nagrade.

Imel sem ga priložnost opazovati ves čas njegovega bivanja v Sloveniji, od začetnih stikov na tiskovni konferenci, do njegovega zadnjega koncerta z APZ France Prešeren v dvorani Slovenske filharmonije. Vedno znova me je presenečal z neizčrпно energijo, s katero se je posvečal svojemu delu, in pa z zanimanjem, ki ga je kazal za dogajanja okoli sebe. Kljub, lahko bi rekli, nepretrganemu 12-urnemu delavniku na seminarju za naše zborovodje na Brdu pri Kranju je vedno našel čas za prijazen odgovor ali nasvet kateremukoli od udeležencev seminarja. Tako sva v njegovem prenatrpanem urniku našla čas tudi za ta razgovor.

M: Za začetek eno klasičnih vprašanj, gospod Ericson. Kaj ste pričakovali ob prihodu k nam in kakšni so vaši občutki zdaj, ko nas zapuščate?

Ericson: Vedel sem, da tu vlada veliko zanimanja za zborovsko petje. Tomaž (Faganel - op.p.) mi je tudi povedal, da je njegov zbor popolnoma amaterski, tako da sem bil z razmerami dobro seznanjen. Seveda obstaja bistvena razlika med pevci, ki pojejo po posluhu, in med tistimi, ki pojejo po notah. Zelo zanimivo je bilo, ko smo po nekem obedu sedeli za mizo in ko so pevci začeli peti narodne pesmi. Mislim, da je bilo to petje čudovito, bilo je dobro uglašeno, uravnoveženo, imelo je lepo barvo. Tako sem lahko tudi v nekaterih skladbah iz programa ugotovil, da se pevci ob njih počutijo »bolj domače«, obstajajo pa tudi skladbe z drugačno tonsko govorico, ki je pevcem tuja. To je podobno, kot če govorimo o različnih govornih področjih. Dober zbor mora seveda obvladati različne tonske govorice, temu lahko nato rečemo dobra zborovska vzgoja, ki pa zahteva veliko časa. Moram reči, da smo izvajali tudi nekatere zelo zahtevne skladbe, ki bi jih kot take označil tudi ob izvajanju s svojimi zbori. Pri teh skladbah

P O G O V O R

smo imeli ob izvajanju seveda določene intonančne avanture, medtem ko smo ostale lahko izvedli tekoče in prepričljivo.

M: Kakšno je vaše mnenje o izvedenih slovenskih skladbah?

Ericson: Zelo vesel sem, da sem se bil skoraj prisiljen z njimi ukvarjati. Tomaž mi je namreč povedal, da je to pač najmanjše število slovenskih skladb, ki jih na koncertu moramo izvesti. Te dni sem se tako vedno bolj poglobljal v njihovo strukturo in način fraziranja. Spoznal sem, da so harmonske strukture podobne tistim iz skladb Eugena Suchona, ki sem jih veliko izvajal s svojim moškim zborom.

M: Kakšne so vaše želje ob morebitnem povratku?

Ericson: Gotovo bi želel nekaj več časa, da bi lahko ugotovil, kako dobro lahko pripravim zbor. Res je bil zbor dobro pripravljen že pred mojim prihodom, vendar bi nekatere skladbe potrebovale še nekaj več vaj. Slišal sem, da obstajajo

Švedski zborovodja Eric Ericson

načrti za ustanovitev profesionalnega zbora – mislim, da je to zelo dober projekt. Poudariti moram, da imam s temi odlične izkušnje. Člani takšnega ansambla so hkrati velikokrat tudi pedagogji, ki prenašajo svoje znanje v druge zборе, kar seveda pozitivno

vpliva na razvoj zborovskega petja. Zelo podpiram ta projekt.

M: Ko smo že pri profesionalnih zborih, naj vas vprašam, kakšna bi po vašem mnenju morala biti izobrazba pevcev v takih zborih?

Ericson: S tem odpirate eno mojih najljubših tem. Mislim namreč, in to smo končno dosegli tudi na našem konservatoriju v Stockholmu, da morajo študentje solopetja vsaj eno leto sodelovati tudi v zboru. Šele tako dobimo v zbor res dobre glasove. Če imate pri zboru dober in zanimiv program skladb, ki zahtevajo resen študijski pristop, se bodo ti pevci lahko zelo veliko naučili. Sam se moram sicer neprestano pripraviti s profesorji solopetja, ki pravijo, naj njihovi učenci ne bi sodelovali pri zboru. Mislim, da je to skrajno neumen način razmišljanja. Če imate zanimiv program, v katerem predstavljate dela Bacha, Schützta, Dallapiccole, Gesualda, Poulenca, Milhauda, ter seveda dela sodobnih skladateljev, recimo Ligetija in Pendereckega, potem je to za njih gotovo koristno, saj spoznajo različne tonske govorice, naučijo se brati note, poslušati, slediti dirigentu – vse to bodo počeli tudi kot solisti. Mislim, da ni težko naštetj vsaj desetih prednosti, ki jih solopevcem nudi resen študij najboljših zborovskih skladb. Seveda pa morajo biti pevci motivirani, z resnim in zanimivim študijskim programom. Mislim, da je to edini način, da dvignemo zborovsko petje na raven instrumentalnega izvajanja. Neumno je trditi, da je komorni zbor manj vreden od komornega orkestra, enako je z razmišljanjem, da zborovodstva na zahtevnejši ravni ni treba študirati ravno toliko, kot orkestralno dirigiranje. Gre torej za vprašanje statusa zborovskega petja, ki ga je nujno treba dvigniti.

M: Pri nas se bijejo velike bitke v zvezi s študijem zborovodstva. Ali naj bo to ločen študij, ali pa je lahko v povezavi s študijem orkestrskega dirigiranja?

Ericson: Pri nas na Švedskem imamo dva oddelka – za zborovodstvo in za orkestrsko dirigiranje, vendar ves čas vztrajam, da morajo orkestrski dirigenti poznati zborovsko dirigiranje in obratno, da moji študentje zborovodstva obiskujejo ure orkestrskega dirigiranja. Menim, da zahteve zborovske partiture vključujejo popolnoma enak pristop kot orkestralne in pa seveda popolnoma enak način dirigiranja, saj so tehnični problemi dirigiranja vedno isti.

Hvala gospodu Ericsonu za tale pogovor, hvala Tomažu Faganelu, kranjskemu APZ in naši ZKOS, ki so nam dali možnost, prisluhniti temu mojstru zborovskega petja, v upanju, da bodo v njegovem delovnem elanu, strokovni podkovanosti in človeški širini naši zborovodje našli motiv in inspiracijo za svoje nadaljnje delo.

Marko Vatovec

MARIJAN GABRIJELČIČ

*K*o prebiram zadnjih dvajset letnikov revije GM, ugotovim, da v njih prav

gotovo manjka še ena slovenska skladateljska podoba – Marijan Gabrijelčič. To je zborovodja, glasbeni kritik in publicist, organizator ter pedagog in nenazadnje slovenski skladatelj. O dovolj podjetni in uspešni skladateljski osebnosti je bilo kljub njegovi letošnji 50-letnici kar nekam premalo napisanega. Po krivici je bil Gabrijelčič torej zapostavljen tudi na teh straneh, zato tokrat nekaj več o njem.

Zborovodja, glasbeni kritik in publicist, pedagog in skladatelj Marijan Gabrijelčič

Ko ga ocenjujem in opazujem že kar nekaj let, lahko z določene distance ugotovim, da gre v njegovem primeru za kar dovolj komplicirano skladateljsko osebnost, ki nenehno in v večini primerov svojega ustvarjenega glasbenega opusa kombinira solistične pevске glasove z instrumenti – orkestrom. V Gabrijelčičevih vokalnih delih (zbori in samospevi, kantate, maša) je nenehno prisotna polifonija, ki pogosto odseva politonalne prijeme, raznovrstne arhaizme in razpršenost zvoka. Za samospeve pa je značilen še lirizem, medtem ko izrazita ekspresivnost in elementarnost ritma (Tolminci/Tulminenses) poudarjata zvočno naravnost orkestralnih del (A. Rijavec). Pri tej skladateljevi »uradni« oznaki prav gotovo ne moremo mimo Gabrijelčičevega trajno prisotnega zanimanja za povezavo vokalnih (pevskih) glasov z orkestrom, ki je v skladateljevem opusu skoraj neločljivo povezano. Večina Gabrijelčičevih del pa je še dodatno osvežena s povsem samosvojimi kombinacijami glasov z instrumenti (solističnimi in orkestrskimi). Tako se ugotovljeni skladateljevi ekspresivnosti zvoka nenehoma pridružuje še elementarnost ritma kot ena najbolj zahtevnih in tudi najvrednejših kompozicijskih komponent. Prav zato je Gabrijelčič po številnih in uspešnih zborih na orkestralnem področju dosegel opazne uspehe z uporabo specifičnih ritmov, ki v njegovo glasbo vnašajo posebno prvinskost (K. Kovačević). Kljub temu, da je skladatelj Gabrijelčič obšla v letu 1979 izdana knjiga portretov slovenskih skladateljev (Rijavec A., Slovenska glasbena dela, DZS, Ljubljana 1979) in ni niti z eno samo besedico omenjen v še eni predhodni monografiji sodobne slovenske glasbe (Rijavec A., Twentieth Century Slovene Composers-Slowenische Komponisten des 20. Jahrhunderts, Ediciji DSS in Musikverlag Hans Gerig, Ljubljana-Köln 1975), je vendarle deležen Gabrijelčič kot

vsestrana slovenska glasbena osebnost zadnjih dvajset let določene pozornosti tako javnosti kakor tudi glasbene stroke in konec koncev tudi na teh straneh. Če se bralci ne bodo o tem v popolnosti prepričali ob prebiranju Gabrijelčičeve biografije, pa jih bo o tem dokončno prepričala vsaj komponistova bibliografija na koncu le-tega poskusa skladateljevega portreta.

Gabrijelčič je bil rojen 18. januarja 1940 v Gorenjem polju (Kanal) na Goriškem. Po končanem tolminskem učiteljskem (1959) se je istega leta vpisal na takratni glasbeni oddelek ljubljanske Pedagoške akademije in tu diplomiral leta 1962. Svoje ljubljanske študije je torej začel prav v današnji stavbi ljubljanske Akademije za glasbo (Mestni trg 34), kjer je Gabrijelčič sedaj dekan. Tam je namreč do pred nekaj leti imela svoje prostore omenjena Pedagoška akademija. Študij je takoj po tem nadaljeval na ljubljanski Akademiji za glasbo in čez štiri leta (1966) diplomiral iz kompozicije v razredu akademika profesorja Lucijana Marije Škerjanca. Tudi po tem študiju Gabrijelčič ni miroval. Tako je leta 1969 zaključil še podiplomski študij kompozicije v istem razredu (L. M. Škerjanc). V svojem poklicnem glasbenem delovanju se je najprej ukvarjal s pedagoškim delom in poučeval glasbeno vzgojo v osnovnih šolah Gaberje (1959–60) in Tone Tomšič v Ljubljani (1968–69). Nato je bil dolga leta samostojni svetovalec za glasbo in (glavni) tajnik Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije (1969–75). Po tem je odšel v Slovensko filharmonijo in bil tam (1975–79) njen umetniški vodja ter direktor (1975–76). Kot zborovodja je najprej vodil zbor ljubljanskih esperantistov (1961–63) in Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec (1962–64). Leta 1978 je bil Gabrijelčič po uspešnem preizkusnem predavanju, na podlagi do takrat napisanih glasbenih del in siceršnjega publicističnega in javnega delovanja ter z zaključeno tretjo stopnjo visokošolske kompozicijske glasbene izobrazbe izvoljen v naziv docenta na ljubljanski Akademiji za glasbo za predmet razlaga glasbenih umetnin. Leta 1983 je postal izredni profesor, leta 1988 pa redni profesor za predmeta razvoj kompozicijske tehnike in analiza glasbenih umetnin – predmetno področje kompozicija. Leta 1985 (pred tem je bil Gabrijelčič eno mandatno obdobje – dve leti – prodekan AG) je bil slovenski skladatelj in zdaj tudi že uspešen slovenski glasbeni pedagog Marijan Gabrijelčič izvoljen za dekana AG, hkrati pa je dosegel tudi naziv docenta za kompozicijo. Dekanstvo opravlja M. Gabrijelčič še danes, zdaj že v tretjem dvoletnem mandatnem obdobju. V okviru svojih pedagoških uspehov pa je bil doslej mentor 45 diplomantom na Oddelku za glasbeno pedagogiko AG in mentor podiplomantki na istem oddelku.

Kompozicijska ustvarjalnost Marijana Gabrijelčiča obsega večje število skladb. Med njimi so prav gotovo na prvem mestu vokalna dela (zbori a cappella) **Vetri v polju; Uspavanka; Riba faronica; Kličem vas, bratje; Vse je tiho; Tam stoji gora in Spomin**. Velikokrat se Gabrijelčič v teh delih naslanja in izbira poezijo Srečka Kosovela in Simona Gregorčiča. Njegovo zanimanje za ta dva prvaka slovenske vezane besede pa se nadaljuje tudi v komornih delih (**Kraška jesen; Preludij; Salonica; Reminiscenca, Echo**), še bolj pa v skladbah za orkester (**Memento mori; Tolminci/Tulminenses; Svobodni služimo svobodni resnici; Ostinato, Intonacija**) in v vokalno-instrumentalnih delih (**Velika maša; Mati; Iz groba; Vizija; Eufonija**). Kajti ena osnovnih kompozicijskih značilnosti Gabrijelčiča je intenzivno povezovanje vokala in instrumentala in pa skrajno instrumentalno vodenje solističnih pevskih glasov in zbora. Vse navedene skladbe in še druge iz umetnikove delavnice so bile javno izvedene, kajti Gabrijelčič skoraj ne pozna dela iz svojega opusa, ki ne bi bilo izvedeno, posneto, arhivirano, tiskano ali izdano v diskografiji. Tako zasledimo tiske njegovih skladb na straneh Naših zborov, Edicij Društva slovenskih skladateljev (Ed. DSS), katerega član je, Zveze kulturno (prosvetnih) organizacij Slovenije in na ploščah ter kasetah obeh osrednjih ljubljanskih diskografskih založb Helidon in Založbe plošč in kaset RTV Slovenija, Gabrijelčič pa je prav tako reden gost domačih in tujih glasbenih festivalov, radijskih postaj in predavalnic. Njegove note se zelo pogosto pojavljajo na pultih obeh

osrednjih ljubljanskih simfoničnih orkestrrov: Simfonikov RTV Slovenija in Slovenska filharmonija, komornih orkestrrov in ansamblov, solistov in zborov. Za vse navedene in več kot uspešno umetniško delo je Gabrijelčič prejel že več nagrad in priznanj: študentska Prešernova nagrada na ljubljanski AG (1964), druga nagrada za kompozicijo JRT v Ohridu (1974), druga nagrada za kompozicijo Glasbene matice Trst (1976) in gorenjska Prešernova nagrada (1983). Poleg tega Gabrijelčič redno sodeluje z referati na srečanjih jugoslovanskih glasbenih akademij in fakultet v Rovinju in drugod in je mentor nastopajočim študentom. Prav tako je bil doslej redno prisoten v procesih reform glasbenega šolstva pri nas in je prav tako avtor številnih razprav na to tematiko (komisija za skupna programska jedra). Dolga leta intenzivno sodeluje kot glasbeni kritik in publicist (Delo, Naši razgledi itd.), prav nazadnje pa je specializirani glasbeni ocenjevalec za simfonične koncerte na kulturnih straneh osrednjega slovenskega dnevnika – Delo. Bil je tudi pobudnik in soustanovitelj gibanja ter organizacije Glasbene mladine na Slovenskem (1970) in eden prvih urednikov njenega osrednjega pa še vedno edinega glasbenomladinskega glasila- revije-časopisa v Jugoslaviji, revije GM. Gabrijelčič je uredil tudi koncertni list Slovenske filharmonije (Odzivi). Zastavil pa je tudi založništvo edicij Izbrana dela slovenskih skladateljev. Organiziral je vrsto srečanj, koncertnih prireditev, med njimi: Večeri z muzami na renesančnem dvorcu Zemono pri Vipavi, Loške umetniške utripe v Škofji Loki (kapela Puštalskega gradu), Kogojve dneve v Kanalu ob Soči. Uspešen pa je bil tudi na mednarodnih kompozicijskih srečanjih; in tako je s svojimi deli sodeloval na Varšavski jeseni (Poljska), Jugoslovanskih dnevih glasbe v Moskvi in Jaroslavu (Sovjetska zveza), Jugoslovanskih dnevih glasbe v Bukarešti (Romunija), prireditvah Alpe-Adria, na jugoslovanskem in mednarodnem glasbenem festivalu v Dubrovniku, z zborovskimi deli pa še v den Haagu, Parizu, na Dunaju, v Neerpeltu, Budimpešti, Varni itd. Gabrijelčič občasno predava še v New Yorku (ZDA-Jugoslovanski kulturni center), Rimu (Italija-Academia Santa Caecilia) in v Katowicach (Poljska-Vysza szkola muzyczna).

Odlomek iz partiture *Salonica I* za pihalni kvintet (ED DSSS 1059)

DELA:

ORKESTRALNA

Skica za godala, 1966; **Memento mori** za simfonična pihala, trobila in tolkala, 1973–74; **Tolminci/Tulminenses**, simfonična freska za veliki orkester, 1978; **Predigra »Svobodni služimo svobodni resnici«** za veliki simfonični orkester, 1979; **Intonacija** za veliki simfonični orkester, 1982; **Moderato** za trobento, orgle in godala, 1983; **Salonica II.** za simfonična pihala, trobila in timpane, 1983; **Ostinato II.** za mezzosopran, timpane in godala, 1983; **Eufonija** za harfo, flavto, violončelo in godala, 1986.

KOMORNA

Fragmenti za kvartet pihal in harfo, 1963–65; **Suita v starem slogu**, 1966; **Scherzo** za pihalni trio, 1966; **Salonica I.** za pihalni kvintet, 1981; **Obrazi iz sanj** za violino in klavir, 1982; **Reminiscenca** za flavto in klavir, 1983; **Klavirski kvintet II.**, 1983; **Echo** za rog in klavir, 1984; **Tripotje** za trobilni kvintet, 1987; **Suita** za oktet trobil, 1987; **Nasveti** za bas in pihalni kvintet.

DRAMSKA

– kantate

Ta dan za mešani zbor in orkester, 1966; **Universitas** za mešani zbor in simfonični orkester, 1979; **Mati** za mezzosopran, otroški in moški zbor ter simfonični orkester, 1981; **Iz groba** – elegija za mezzosopran, recitatorko in simfonični orkester, 1986; **Vizija** za bariton, recitatorja, orgle in godala, 1986 na pesnitev »V pepelnični noči« S. Gregorčiča; **Preludij** na pesnitev G. Lorca za tenor, ženski zbor, harfo in godala, 1967; **Velika maša – simfonični epitalf** za mešani zbor, recitatorja in veliki (simfonični) orkester, 1968; **Ostinato I.** za mezzosopran, timpane in godala, 1982; **Spominski spevi** za soliste, pihalni in trobilni kvintet, tolkala, mandolino, harfo in godala, 1987.

– zbori

V somrak zvoni; Jesen; Vetri v polju; Vse je tiho; Vdova; Ciganska uspavanka; Kličem vas, bratje; Samo milijon nas je; Pri ljubem; ciklus **Odmevi kralja Matjaža.**

– samospevi

Kraška jesen (S. Kosovel) za srednji glas in godalni orkester, 1963; **Dva vrana** (D. Zajc) za srednji glas in godalni orkester, 1963–65; **Jesenski večer** za srednji glas in godalni orkester, 1964; **Balada** za glas in godala, 1965.

SCENSKA GLASBA

Tolminci, 1975 za SNG v Trstu; **Uvedba knjigovodstva**, 1976 za Dramo SNG v Ljubljani. **PRIREDBE** ljudskih napevov in pesmi za najrazličnejše (pevske) zборе.

DISKOGRAFIJA

Helidon, FLP 10-021 (**Memento mori** za simfonična pihala, trobila in tolkala in **Velika maša – simfonični epitalf** za mešani zbor, recitatorja in veliki (simfonični) orkester); RTV Slovenija (Založba kaset in plošč), KD 1634 (**Moderato** za trobento, orgle in godala).

Viri in literatura:

Akademija za glasbo 1919–1939–1989, Ljubljana 1989; Enciklopedija Slovenije, 3. zvezek, Eg–Hab, Mladinska knjiga, Ljubljana 1989, 173; Gabrijelčič M., Biografija in bibliografija (tipkopis), 1990; Katalog Edicij DSS, Ljubljana 1984 (in novosti iz istega naslova – arhiv DSS, avgust 1990); Leksikon Cankarjeve založbe – Glasbeniki, Ljubljana 1988, 129; Muzička enciklopedija, 3. zvezek, Or–Ž in Dodatek, Jugoslovanski leksikografski zavod, Zagreb 1977, 785.

Franc Križnar

S SKUPINO TRINAJSTO PRASE

13 prase tehta 253 kg
žive teže z instrumenti
vred. Sestavljajo ga

Roman RAVNIČ, Tomaž RAUCH in Karlo AHAČIČ. Izvajajo ljudsko glasbo slovenskih dežel. Njihovi živahni nastopi pritegnejo precej poslušalcev. Ime so si dali po ljudskem reklu: «Tako se mu godi kot trinajstemu prasetu». Sami pravijo, da so le zbrali viže in jih sedaj igrajo. Na vasi ob njihovi glasbi rajajo, v mestu pa ploskajo. Na vasi se jim velikokrat zgodi, da jih po nastopu odpeljejo »na kolone«, v vinsko klet, v »hram« in tam igrajo in se nasploh lušno imajo, v mestih pa razlagajo nadebudnim, kako se igra na ta hecna glasbila. Pogovarjali smo se s Trinajstoprasetarji o marsičem. In tole se je izcimilo:

● **Slovenska ljudska glasba naj bi Slovence ločila od ostalih. To naj bi bila tista srčika, na katero naj bi bili najbolj ponosni. Kaj mislite o tem?**

Čistost ljudske glasbe je predsodek tako kot trditve, da slovenščina nima psovka. Ljudska glasba ni tisto, kar bi ljudstva in ljudi med seboj ločevalo, ampak ravno obratno – jih združuje. Ljudska godba ni politika, ki vleče med ljudmi meje, ljudska glasba jih podira. Ljudje sprejmejo tisto, kar jim je všeč in to naprej prenašajo. Sama glasba je razcepljena tako kot jezik na narečja. To so nujne razlike, ki v mestih izginjajo. Vse viže, ki jih igramo, so nastale ali pa so se izoblikovale na Slovenskem.

● **To je glasba za ples, za zabavo, to je glasba, ob kateri se znoji. Kaj je tisto, kar vas je navdušilo za to veselo glasbo?**

Ko te enkrat zagrabi, ne misliš več na to, kje si ali s kom in tudi ne misliš več na vrednotenje in uradna mnenja. Ta več pokvarijo kot ne. Na Zahodu in Vzhodu so imeli pravo sistematsko folk-gibanje, ki je sicer populariziralo ljudsko glasbo, vendar je obenem tudi marsikaj pokvarilo.

● **Narodno-zabavna glasba?**

To ni isto, vendar je narodno-zabavna glasba prinesla nesproščenost, kar z ljudsko glasbo res nima nikakršne zveze. Potem temelji na dveh ritmih – polka, valček. Predvsem pa so ji mediji omogočili prodor in še kupček slabosti ima – od omlednih in osladnih besedil dalje... Škoda besed.

● **Kako potem ločiti vižo, ki je na primer nastala lani, pa ima v sebi več ljudskega kot pa neka druga, več in kot trideset let stara?**

Tu se zanašamo na občutek. Družimo se z ljudskimi godci, se pogovarjamo z ljudmi in igramo. Tako tudi nastaja naš

P O G O V O R

program, ki ga stalno preverjamo in razširjamo. Viže pa kljub vsemu ne gremo čisto tako, kot piše v etnomuzikoloških spisih, ampak jih prilagajamo sebi in publiki. Saj ljudska glasba ni, kot smo že povedali, čista. Pri izvajanju nas dostikrat moti naše glasbeno znanje, ki običajno poenostavlja stvari. Zato se poskušamo čimbolj približati temu pristnemu občutku, zakaj igrati in komu igrati, tistemu, kar tako občudujemo pri vseh ljudskih godcih.

● **Kaj pa etnomuzikologija?**

Etnomuzikologija je znanost in mora biti precizna in natančna, ta odlika je hvalevredna. Seveda mi tudi črpamo iz te literature. Vendar vseeno živ nastop ni znanost. Ljudska glasba je vedno imela funkcijo, nek razlog, zaradi katerega je. In del te ljudske glasbe, katero igramo tudi mi, je namenjen zabavi, plesu in »žuru«. Večina zanimanja za ljudskost je bila dosedaj usmerjena predvsem v besedila. Melodije so bile (npr. Štrekelj) zelo redko zapisane. Zdi se, kot da je viža tako nepomembna, ali pa obratno, tako znana, da se vsak takoj, ko vidi kitice, spomni na melodijo. Predvsem instrumentalna glasba je bila zelo zanemarjena.

● **Kaj pa resna glasba?**

Danes je resna glasba, ki jo običajno slišimo v programih, tista, ki je v večini primerov starejša in je nastala dosti prej kot te viže, ki jih mi izvajamo.

● **Vendar ljudje mislijo drugače...**

Trinajsto prase: »Ljudska glasba ljudi ne ločuje, ampak povezuje.«

Če zanemarimo snobizem, ki ga je v resni glasbi precej, ti ljudje prisegajo na zelo staro glasbo, mi smo dosti bolj moderni.

● **Ste že razmišljali o tem, da bi te pesmi posneli?**

Zaenkrat igramo zase in za ljudi. Zavedamo se sicer, da so posnetki pomembni zaradi dokumentacije, vendar nas to zaenkrat ne zanima. Če pa bi se že želeli predstaviti na ta način, bi posneli živ nastop s publiko in z vsem tem, zaradi česar nam je to, kar počnemo, ljubo.

● **Kaj bi radi počeli? Kaj je vaš cilj?**

Radi bi, da bi ta glasba dosegla spet tisto, kar je bila, da bi postala spontana, da bi ljudje plesali in se veselili. Saj v slovenski ljudski glasbi preveč cenijo žalost in tragičnost in pozabljajo na to drugo plat – veselje in zabavo. Verjetno bi ljudje plesali ob tej glasbi, če bi še znali.

● **Kaj če bi uvedli v šole, recimo... učenje ljudskih plesov? Bi to kaj pomagalo?**

Verjetno ne, mogoče bi le z manj odpora zaplesali na to glasbo. Mogoče bi bilo pametno uvesti tako kot nekoč, predmet Domoznanstvo, s poudarkom na ljudskem izročilu, čeprav trstenke na zidu ne pomagajo kaj dosti.

● **Kakšen program bi sestavili za svojo Evropsko turnejo?**

Kot smo že povedali, smatramo, da ljudska glasba ljudi druži in zato bi zaigrali svoj program, ki je vsebinsko podoben in prepoznaven vsem ljudem. V ljudski glasbi lahko najdemo korenine vsem ostalim glasbenim zvrstem. Danes so večje razlike med generacijami kot med narodi. Rezijanske so pravi punk, na primer. In takih primerov bi lahko našli še precej. In iz takih viž, ki jih igrajo na slovenskem prostoru, sestavljamo naš program, tako za Balkan kot za Evropo.

● **Odzivnost na vaših nastopih je presenetljiva. Kaj mislite, da je tisto, kar privlači poslušalce?**

Gre predvsem za vprašanje komunikacije. In to spontane komunikacije. V modernih časih je ta stik obremenjen in izkrivljen ter povzročča nerazumevanje. Želimo si, da bi s to glasbo ustvarili spontano komunikacijo in dali vedeti ljudem, da to lahko počne vsak, da ne gre pri tej glasbi za nikakršno ekskluzivnost, da gre za njihovo godbo, ki se jo spominjajo iz otroštva, morda celo iz neke pravljiče.

Oštarije so nam zapirali drugo za drugo. Jutro se je približevalo z neznansko naglico, čeprav ga ni bilo še od nikoder. Ah, pa še toliko smo si imeli za povedat... Kaj hočemo? Torej ostane vam, da nadaljujete, prisluhnete, zarajate, vprašate...

Jani Kovačič

JOKAJOČI LEV ZIMBABWEJA THOMAS MAPFUMO

Nekaj ključnih osebnosti je bistveno zaznamovalo

sodobno afriško popularno glasbo v njenih planetarnih razsežnostih, še preden je postala širše zanimiva svetovni glasbeni industriji; in le-ti bolj ali manj uspešno vztrajajo v ospredju glasbenega dogajanja še danes. Prihajajo iz različnih geografsko-kulturnih okolij in prav zato zarisujejo pravo zvočno mavrico na zemljevid današnjega poznavanja tamkajšnje glasbene kulture. Tu so Južnoafričani **Hugh Masekela** in **Miriam Makeba** ter do določene mere **Dollar Brand**, danes bolj znan kot **Abdullah Ibrahim**, ki so – prisiljeni v emigracijo – med prvimi, pred tridesetimi in več leti, pričeli utrjevati pozicije afriške popularne glasbe v zavesti evroameriške glasbene javnosti. Tu je Nigerijec **Fela Anikulaputi**, ki jim je kmalu sledil v teh prebojih; tu je po svojem vplivu na samo preoblikovanje afriške glasbene produkcije v sodobno množično glasbo nadvse pomemben **Franco**, legendarni, pred slabim letom dni preminuli zairski zvezdnik; in ne nazadnje – v ta ozek, a pomemben krog bi verjetno znali vriniti še koga – tu je **Thomas Mapfumo**, Zimbabwec, ki pomeni enega ključnih členov pri vstopu v še vedno aktualno obdobje ekspanzije afriškega etno-popa.

Thomas Mapfumo je še danes v svetu najbolj znan zimbabvejski glasbenik, pa tudi v domovini še vedno uživa položaj osrednje zvezde tamkajšnje popularnoglasbene scene, čeprav ne manjka bolj ali manj prepričljivih ponudnikov zimbabvejskega etno-popa, ki zaradi uspeha v Angliji in širše ter zaradi v Evropi izdanih lp-jev tudi doma veljajo za pomembne zvezdnike. Ne pozabimo: tu so najprej **The Bhundu Boys** in njim na angleškem prizorišču že kar ob bok postavljeni **The Four Brothers**; malo manj znani v svetu, pa zato trdno zasidrani v domovini **The Real Sounds**; pa **Jonas Moyo**, nekdanj vodja različnih **Devera Ngwena**, in **Lovemore Majaivana**; ne nazadnje pa strmo se vzpenjajoči novi zvezdnik zimbabvejskega in tudi že londonskega prizorišča **John Chibadura**. Vendar pa je glasbena zgodovina vseh teh še prekratka, da bi se vpisali med legendarne kreatorje sodobne glasbene zavesti o pomenu afriškega etno-popa. Ker za vse tiste, npr. za **The Real Sounds**, ki se lahko pohvalijo z daljšim glasbenim stažem, velja, da so se iz domovine umaknili v kritičnem, težavnem obdobju pred zimbabvejsko neodvisnostjo, večina ostalih pa je bila med bojem proti kolonialnemu režimu še premlada, da bi le-ta lahko kakorkoli vplival na njihov glasbeni profil, ostaja Thomas Mapfumo že zaradi tega nedosegljiva glasbena

I Z A F R I K E

Thomas Mapfumo je še danes najbolj znan zimbabvejski glasbenik

posebnost. Relativno uspešen glasbenik iz kolonialnega obdobja je svojo popularnost postavil v službo boja za neodvisnost, ki je bil zanj predvsem boj za pravičnost, »chimurenga for justice« (kot je med drugim tudi naslovljena ena njegovih odmevnejših velikih plošč), in si že v času pred izborjeno neodvisnostjo zaradi tega pridobil nacionalno in internacionalno slavo. S svojim velikim stadionskim koncertom v Harareju je nato obeležil sam dan razglasitve neodvisnega Zimbabveja – in se od tega dne naprej s svojo glasbo, slavo in vplivom ponovno postavil v boj proti krivicam, enostranstvom, korupciji in privilegijem novih oblastnikov; in tako vse do današnjih dni (zato se njegova prav sveža, letos izdana plošča in hit z nje imenujeta »Corruption«). V kritičnih razsežnostih svojega početja se je nedvomno približal socialnim in moralnim razsežnostim ustvarjalnosti Fele Anikulaputi Kutija, vendar pa je glasbeno vpet v povsem drugačen, prepoznaven avtorski izraz, ki ob zgodnji izkušnji z zahodno pop glasbo šestdesetih nedvomno veliko dolguje domači mbira tradiciji plemena Shona ter svojskemu, zelo osebnemu doživljanju reggae glasbe z Jamajke – glasbe, za katero je sam trdno prepričan, da je izvorno tako ali tako afriška.

Thomas Mapfumo je bil rojen leta 1945 v Zimbabveju, seveda v takratni britanski koloniji Rodeziji, v kraju Marondera – kraju, ki se potem opevan pogosto

pojavlja v njegovih skladbah vse do današnjih dni. Mladost je preživel pri starih starših, v skupnosti plemena Shona, katerega jezik je tudi njegov materin jezik in v tem so tudi besedila velike večine njegovih skladb zrelega obdobja. Tako za razliko od mnogih mlajših predstavnikov zimbabvejskega glasbenega življenja nosi s seboj globoko izkušnjo tradicionalnega podeželskega življenja, znotraj nje pa tudi izkušnjo prvih srečanj z glasbo, ki je bila seveda tradicionalno bobnanje in mbira glasba – glasba za zimbabvejsko varijanto palčnega klavirja, s katerim se spremlja pevec ali pevka, medtem ko ji bobni pogosto pomagajo z ritmom.

K zgodnjim izkušnjam velja dodati še cerkveno – njegova starša sta bila namreč cerkvena uslužbenca in sta se zato precej selila, mali Thomas pa se jima je pridružil šele z desetimi leti – in pa šolsko: Mapfumo si je vso svojo mladost prizadeval, da bi se izšolal, zaradi tega je preživel nekaj časa celo v Zambiji, poskušal se je tudi z različnimi dopisnimi kurzi in podobnim, a mu njegovo materialno stanje ni dovoljevalo takšnih stroškov. Kot kažejo njegovi intervjuji in pa besedila nekaterih skladb, je občutek neizobraženosti in s tem blokiranosti v socialni promociji ostal njegova neizživeta travma tudi potem, ko je izkoristil priložnost za takšno promocijo, ki mu jo je omogočil ustvarjalen uspeh.

»Nisem prepričan, kdaj se je pričela moja glasbena kariera,« pravi sam v enem izmed nam dostopnih intervjujev. »Mislim pa, da je to nekaj, kar sem dobil že pri starih starših. V Maronderi je moj ded prirejal številne zabave in vsaka takšna zabava je pomenila celonočno bobnanje. Zares sem prepričan, da vse skupaj izvira prav od tam. Tudi moja mati je dober glasbenik. Zelo dobro poje in pleše – še posebej po nekaj požirkih. Prav v Maronderi je bilo, ko sem se prvič zavedel, da imam bobnanje zares rad. V Mabvukuju, kjer sem po desetem letu živel s starši, pa sem pričel hoditi na koncerte skupine, ki so igrale v dvorani lokalne skupnosti. The Crooner, The Cool Four, The Capital City Dixies in The De Black Evening Follies – to so bile nekatere danes že pozabljene skupine iz tistega časa. Po takšnem koncertu sem navadno odšel domov in posnemal petje, ki sem ga ta večer slišal. Te skupine so bile predvsem pevski kvarteti z enim ali največ z dvema spremljevalnima instrumentoma, navadno je bil to bendžo ali pa kitaro. Zato ni čudno, da se mi je še kot mulotu kmalu zdela odlična ideja, da bi si sam naredil bendžo. Na tem bendžu lastne izdelave sem nato pričel skrivaj igrati za hišo, v kopalnici, a to ni trajalo dolgo. Zasačil me je oče, ki je bil do takšnih zadev zelo nepopustljiv, saj je bil prepričan, da se s tem ukvarjajo samo potepuhi in falotje.

Toda očetova strogost me ni odvrnila od tega, da bi bil glasbenik. Prav takrat se zavestno pričelna moja glasbena kariera.«

(nadaljevanje prihodnjič)
Zoran Pistotnik

SONIC YOUTH NA OBISKU!

Viteška dvorana
Križank se je
spremenila

v ogromno garderobo. Okoli mize, na kateri je vzorno pripravljena hrana za nastopajoče, sedijo vsi štirje člani Sonic Youth. Kim, Steve, Thurston, Lee se pri odgovorih dopolnjujejo, hecajo... si izmišljajo stvari, so resni, ko govorijo neumnosti, se smeji, ko razlagajo resne zadeve... Zafrkancija, prežvekovanje hrane - veliko sadja, fotografiranje. Uher dela.

► **V:** Začeli ste izdajati za založbo Geffen. Ste mogoče zato na novi plošči Goo še bolj ostri, še bolj kitarški. Kot bi hoteli pokazati, da ste še vedno neodvisni.

SY 1: Mislim, da je zdaj produkcija boljša. Več denarja, več rock'n'rolla.

SY 2: Bolj ko postajamo stari, bolj postajamo umazani.

► **V:** Se vam zdi, da postajate nekakšen ramones-ovski bend, ki igra skozi leta podobno glasbo, pri tem pa ostaja še vedno ustvarjalen in zanimiv?

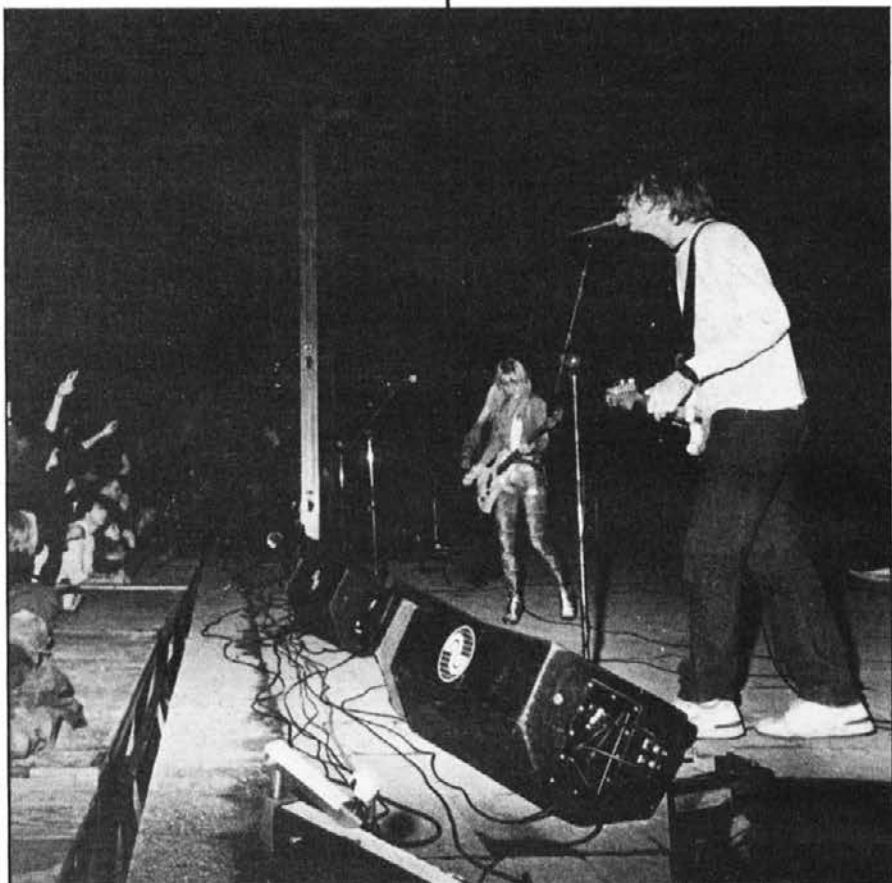
SY: Romanesi so nekako ujeti v eni smeri, v enem razpoloženju, feelingu. Mi jih imamo veliko in še več jih bo prišlo. Eno in isto nas dolgočasni. Ramonesi so nam seveda všeč, ne razumi me napak.

► **V:** Kako gledate na svoje začetke? Nocoj ste igrali Confusion is Sex. Kakšna se vam zdi danes ta plošča?

SY: Ker smo ploščo Confusion is Sex posneli in producirali praktično brez denarja, v enem šusu, to ne pomeni, da je plošča slabša od Goo ali da smo bili na zadnjem snemanju kaj na boljšem ali da

SY: Mislim, da gre bolj za boj ameriških črncev s sistemom in ne za boj med črnimi in belimi... Reagan, Bush, vsi ti politiki skrbijo samo za bogataše, za srednji in visoki sloj bele Amerike.

Ljubljanski nastop Sonic Youth

nam je bilo kaj lažje. In sploh: Confusion is Sex je odlična zadeva. Se danes rečem - unaanu, kadarkoli jo slišim.

► **V:** Torej vas še vedno vznemirja trash rock'n'roll, kakršnega igrajo skupine, kot na primer Babes in Toyland?

SY: To je pravi rock'n'roll. Vse ostalo je pop, tehno, ne vem, MTV zvok. Duh in energija rock'n'rolla sta se izgubila.

► **V:** Kaj pa pop core, vsa ta popularna scena okoli Red Hot Chili Peppers in Faith No More...?

SY: Pop corn? Ja, to je nek poseben stil. To zdaj poslušajo veliko ljudi, tudi v Ameriki. Saj je po svoje zabaven, a nas ne zanima preveč. Rap je veliko boljši pa funk in...

► **V:** Na Goo, v skladbi Kool Thing sodeluje tudi rapper Chuck D. Kako vi sami vidite to situacijo, ta boj med črnimi in belimi, rasizem...?

Črnce pa puščajo bolj in bolj ob strani, jih potiskajo v ozadje. Dejansko jim gre vse slabše. Edini možni način, da se temu uprejo, je v skupnosti, enotnosti, v boju. Sploh prvič so črnici - mladi črnici, pokazali nekaj ponosa. In to prav skozi rap.

► **V:** Ste v splošnem zadovoljni s svojo zadnjo ploščo?

SY: Zaenkrat še. Naslednja bo drugačna. Takoj, ko nekaj naredimo, gremo naprej.

► **V:** Kaj pomeni za vas Geffen?

SY: Precej. Na primer to, da bo plošča Goo izšla pri Jugotonu, da jo bo poslušalo več ljudi, da si lahko pomagajo z dobro mrežo prodajal... Prideš v neko mesto, tam igraš, nato pa ugotoviš, da v tamkajšnjih trgovinah nimajo tvojih plošč...

► **V:** Ali na vas zdaj pritiskajo, da bi bili bolj komercialni?

SY: Najbrž že poskušajo. Pa jih ne poslušamo, saj vemo, kaj hočemo. Pogodba nam omogoča popolno kontrolo nad našimi ploščami. Naš cilj ni bil postati del velike založbe. Ta prehod

je nekako logičen. Pri neodvisnih lahko začneš po določenem času stagnirati.

► **V: Kako, da niste nastopili na festivalu v Readingu?**

SY: Povabili so nas, pa smo jih odslovili. Nočemo igrati na tako velikih zabavah, festivalih, še posebej ne v Angliji, kjer jih vodi nekaj retardirancev. Nasploh nas festivali ne zanimajo prav preveč. Tam je prostor prevelik, nas pa zanima zvok, ki ga lahko dobiš samo v manjših dvoranah, ki jih lahko z njim zapolniš.

► **V: Nocoj ste imeli na Kool Thing nekaj težav s strunami?**

SY: To je del nastopa, del koncerta. To dela žive nastope zanimive. Nikoli ne delamo istih stvari v istem zaporedju... Improviziramo, spreminjamo... Ti veliki corporation tipi hočejo vse točno vedeti. Na primer, Paul McCartney ima nastop naštudiran do sekunde natančno.

► **V: Bral sem dnevnik vaše turneje. Kakšen vpliv imajo na vašo glasbo droge pa alkohol?**

SY: Nobenega. Ne pijemo veliko alkohola in ne uživamo veliko drog.

► **V: Torej je adrenalin najboljša droga?**

SY: Ja, najbrž, pa tudi smrdi.

► **V: Vas mediji, vsi ti ljudje okoli vas, živcirajo?**

SY: Ne še! Včasih so stvari, ki jih nočeš razlagati, o njih nočeš govoriti, toda to je del vsega...

► **V: Amerika ima dobro glasbo, Anglija pa dela s svojimi mediji iz glasbe – slabe – velik posel.**

SX: Angleži te proglasijo za zvezdo že po drugem nastopu, začnejo gledati tvojo frizuro... Ameriški bendi začnejo delati, ker hočejo igrati, nastopati, igrati glasbo, v Angliji pa hočejo predvsem priti na naslovnico NME-ja, imeti hit ploščo in zaslužiti denar. V Ameriki moraš prekleto delati, če hočeš uspeti. Nihče ti ne bo pomagal, te postavljaj na oder, te vozil naokoli. Vse moraš narediti sam.

► **V: Si predstavljate, da boste čez dvajset let še vedno nastopali?**

SY: Dvomim. Bili bi del revivala, nostalgije. To pa nikakor ni dobro.

Marjan Novak (RADIO ŠTUDENT 1990)

P O G O V O R

Utrujeni nastop

Predskupino Sonic Youth v Križankah **Babes in Toyland**

sestavljajo tri dekleta, ki so v svojih pisanih oblačilih odrgane podobno kakor Lunachicks, toda tudi ostre, razbijaške in nevrotične kakor Frightwig (še dva ženska ameriška underground benda). Po nastopu so pustile vtis, da jim malo več tempa (posebej bobnarki) ne bi škodilo, ker bi pesmi bile bolj kohezivne in bi bolj pokazale svoje jedro. Njihova glasba ni nič pretencioznega in revolucionarnega, ampak predvsem zanimiva in simpatična, ker gre za dekleta današnjega časa, ki ne »čakajo princa na belem konju«, ampak same iščejo in osvajajo njihovo ljubezen. Ta dekleta ne igrajo popa, te fabricirane iluzije zelenega načina življenja, ampak šibajo rock kot projekcijo resničnega življenja in kot srdito osvobajanje, beg od njega.

In zdaj, ladies and gentlemen – **SONIC YOUTH**. To neprestano Thurstonovo ponavljanje »ladies and gentlemen« je ob stalnem menjavanju kitar povzročilo nepotrebne pavze, slabo slišni vokali (posebno Kim) pa so še pripomogli h koncertu Sonic Youth, ki ni dosegel pričakovanj. Ni imel tiste ekstatičnosti, moči in toka, od česar te dobesedno skelijo zobje, kadar ješ preveč sladkarij. Vse to je bilo namreč prisotno na njihovem lanskem koncertu na Dunaju, ki so ga odigrali v enem šusu in je bil skoraj v celoti sestavljen iz materiala z njihove najbolj zrele, najbolj rokarske in najbolj koncizne plošče **Daydream Nation**. Tokrat v križankah ni vse teklo tako gladko, koncert je imel viške in padce, premore, čutila se je utrujenost in rahla živčnost, pa čeprav je bil koncert sestavljen iz najboljših pesmi z zadnjih treh albumov, uvodne Tom Violence ter s poudarkom na ploščah Sister in Goo.

Toda kljub pomanjkanju sproščenosti in ležernosti so bili v Križankah prisotni ljudje priča oblikovanju kreativnega procesa cele palete tonov, hrupa, škripanja in celotne kitarske zvočnosti, kakršno dobro poznamo s plošč Sonic Youth. Da se razumemo – tokratni nastop Sonic Youth ni bil slab, bil je dober, celo zelo dober in sprejemljiv, toda od te skupine enostavno pričakujem popolnost, saj so take kriterije sebi sami postavili. In konec koncev gre pri njihovi glasbi morda za najbolj fascinantno, inventivno in kreativno rock glasbo od časov, ko je nekdo v pečini trikrat zaploskal.

Aleksander Dragaš

Sonic youth Goo

Ko sem pisal oceno predzadnje dvojne plošče Sonic Youth

– **Daydream Nation**, sem trdil, da so Sonic Youth posneli skoraj popolno ploščo, na kateri so v svoji poetiki dosegli vrh kompleksnosti glasbenega izraza, obenem pa so ostali rokarsko enostavni in neposredni. Plošča Goo, ki naj bi izšla tudi pri Jugotonu, je tudi prva za večjo založbo in predstavlja prestop skupine iz undergrounda na obrobje sodobnega rokovega dogajanja. Sonic Youth s tem niso ničesar izgubili, ampak so kvečjemu pridobili dostop do več ušes številnejšega občinstva, pri čemer so ohranili vse značilnosti svojega početja. Toda ne morem se znebiti občutka, da je plošča Goo v dobri meri obrušena tistih najbolj grobih zvočnih diverzij Sonic Youth, ki bi preprečevale sprejemljivost njihove glasbe pri konvencionalnejšem občinstvu. Hrup, disonance in škripanje kitar so na Goo sicer prisotni, vendar bodisi potisnjeni v varno ozadje bodisi prisotni v drobcih, ki bistveno ne zmotijo toka pesmi.

Vse to pomeni, da je plošča skrbneje producirana po standardih velikih založb, obenem pa tokrat sama skupina ni imela prstov pri produkciji, kar je bilo značilno za njihove prejšnje plošče. Pri tem je najbolj fascinantno dejstvo, da kljub bolj umirjenim, manj bruhačim in manj neposredno udarnim pesmim plošča Goo dodobra predstavlja glasbeno identiteto in poetiko skupine. Resnici na ljubo je ta res malo obrušena in ukročena, v isti sapi pa pušča vtis, kakor da je skupina na svoji prvi plošči za večjo založbo poskušala kondenzirati temeljne lastnosti svojega početja – od rokove neposrednosti, senzibilnosti in (prikrite) zvočne izzivalnosti do jasne zavesti, da koordinate življenja sestavlja na eni strani zavedanje (družbene) realnosti, na drugi pa odnos med spoloma oziroma inkliniranost k drugemu (zato tudi »gostovanje« seksističnega raperja Chuck Dja v eni pesmi).

Plošča Goo je torej zrela plošče zrele skupine, ustvarjalno nič novega in posebnega, nič takšnega, kar pri Sonic Youth ne bi že poznali, predstavlja pa prav takšno uživanje v njihovi poetiki in kvaliteto, kakršno od njih lahko pričakujemo. Vprašanje je le, kako pri tej zrelosti iti naprej.

Marjan Ogrinc

SONIC YOUTH - LP

PRIŽGI, UŽIVAJ, UGASNI

ROCK GLASBA MED MAMILI IN USTVARJALNOSTJO

Raziskava o subkulturi izhaja iz predpostavke, da vsako subkulturo sestavljajo številni elementi, katerih končna vsota je »slog«. K njim sodijo zunanji elementi pojavnosti, duhovna plat specifične skupine, njena nagnjenja in odpori, izpeljani obredi obnašanja, besednjak izražanja itd.

Ker pa so mladinske subkulture največkrat neločljivo povezane z različnimi vrstami rokavske in popularne glasbe ter se oblikujejo v okviru glasbenih skupin, klubov in drugih centrov zbiranja, seveda k slogu sodi tudi glasba.

Gibanje hipijev v San Franciscu, na primer, je sestavljalo veliko različnih elementov, med katerimi je treba kot kamenčke v mozaiku upoštevati naslednje (seveda glede na temo »glasba kot mamilo«):

1. družbena nelagodnost dela ameriške inteligence,
2. podatki o raziskavi ustvarjalnosti,
3. mamilo LSD,
4. umetniška tradicija od romantike prek surrealizma in gibanja beata do psihedelične umetnosti in jazz,
5. omasovljenje, komercializacija in kriminalizacija subkulture.

Tako začena svoj referat muzikologinja Alenka Barber Keršovan, vodja organizacije za raziskavo popularne glasbe v Hamburgu, in ga sklene s temi dognanji:

1. Psihedelična glasba in LSD sta bila prvotno v subkulturi med seboj tesno povezana. Glasbeniki so svoje skladbe ustvarjali pod vplivom halucinogenih sredstev, pod vplivom droge so si prizadevali najti svojim doživetjem odgovarjajoče oblike izraza, tematizirali so svoje opojne izkušnje in jih posredovali občinstvu, ki je bilo tudi samo drogirano ali vsaj seznanjeno z doživljanjem droge.

Izgleda, da je med kulturnimi izraznimi oblikami in mamili obstajala afiniteta, ki je bila v rock glasbi nekaj časa močno prisotna. Tako lahko poleg acida in LSD najdemo še druge povezave med glasbenimi zvrstmi in mamili. Amfetamin, ki je od leta 1964 prepovedan, se je na glasbeni sceni širil pod imenom »speed« in dal ime slogovni usmeritvi, znani kot speed metal. Podobno je bila ganja oziroma marihuana povezana z reggaejem... V 80. letih pričenjajo glasbeniki vse bolj opuščati mamila, pa tudi ekstatičnih poslušalcev – oboževalcev je vedno manj.

2. Mamila, glasba, plakati, svetlobni in drugi medijski efekti v predstavah so gibanju hipijev rabili kot sredstva za širjenje zavesti. Te psihološke, afektivne in spoznavne reakcije so podprli z živopisnimi halucinacijami, prostovoljnimi

razosebljanjem in s spremembami v doživljanju časa in prostora, s čimer so se želeli povzpeti v višje sfere bivanja. Takšno izbiro različnih sredstev za doseganje enakih ciljev lahko psihološko utemeljimo, do zadovoljitve določene potrebe se namreč lahko pride po različnih poteh. Potemtakem medijska glasba s svojo nekonkretnostjo pravzaprav v človeku ne more izzvati čustev, ki jih ne povzroči obnem še kakšno drugo gibalo.

3. Širjenje zavesti ni enostavna reakcija na določeno draž, ampak kompleksno doživljanje. Tako kot je doživljanje glasbe odvisno od različnih faktorjev, je farmacevtsko delovanje psihedeličnih mamil del zamotane soigre kemičnih lastnosti mamila, psihičnega in fizičnega ustroja tistega, ki jih jemlje, ter njegovih pričakovanj, kulturnega in socialnega okolja, v katerem jih uživa. V uživanju psihedelične glasbe pa se je treba urediti. Le tisti namreč, ki je svoj slušni čut na primeren način izuril, se lahko prepusti sinestetskemu slušnemu doživetju. Niti mamilo niti glasba ne moreta novih reči izzvati iz nič, ne ustvarjata nobenega duševnega stanja in ne moreta duševnosti pripojiti nečesa, česar nima. Ustvarjata edino notranje pogoje, da tisto, kar je v človeku že latentno, lahko intenzivneje privre na dan. LSD na primer razkruja tista opažanja, ki jih posreduje socialni raster, in deluje kot nekaj ključ, ki živčni sistem razrešuje običajnih modelov...

4. Med hipijevskim gibanjem se je ponavljal znani scenarij borbe zoper mamila. Začel se je vedno takrat, ko je potrošnja mamil postajala množična. Kot primer za podoben scenarij lahko v zgodovini rabi uživanje kave in tobaka v Evropi. Ti »medicinsko vsestransko učinkoviti« sredstva sta se najprej uveljavili kot modna užitka na evropskih dvorih. Ko pa sta se v 16. in 17. stoletju razširili in postali popularni med množicami, je prišlo do kampanje in brutalnih represij proti njenemu uživanju, v nekaterih deželah celo do smrtnih kazni.

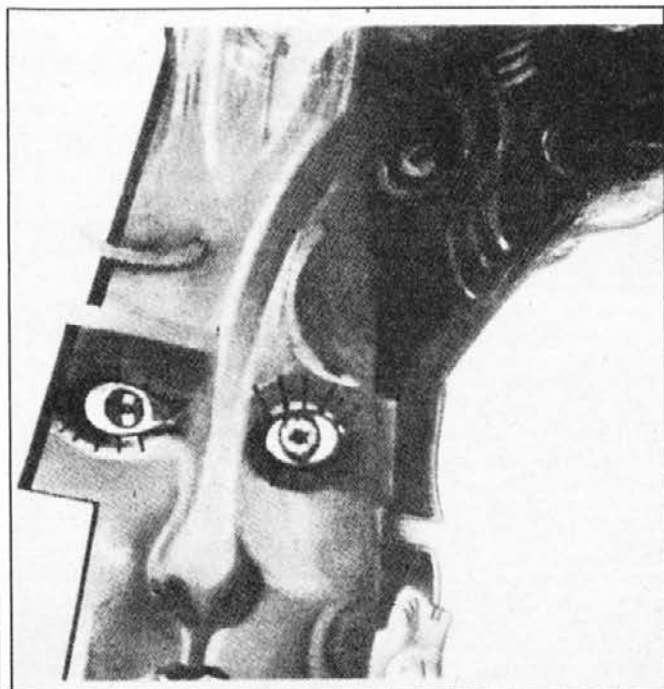
Nasprotniki kave so se sklicevali na zdravstvene pomisleke, vendar so bili pravi vzroki gospodarske narave, predvsem pa jim je botrovala domneva, da so kavarne »središče svobodomiselnosti in političnega rovarjenja«. Ta bojazen ni bila zvita iz trte, ker so se ob kavi ne le sklepale kupčije, temveč so se tudi izmenjavale informacije in širile revolucionarne ideje. Vladar je razširjenost kave tesno povezoval z vzponom liberalizma in demokracije.

V zunajevropskih kulturah so rabo mamil pogosto enačili z verovanjem. Tudi Platon je menil, da je ekstaza pot k spoznavanju resnice: apoloničnost in dionizičnost sta bili v antiki uravnoteženi in v kulturnem smislu legitimni.

Z razvojem čedalje strožje racionalnosti v svetovnih nazorih se je krčila spoznavna vrednost omame. Mamila, ki povzročajo omejevanje volje in zameglitev jasnega mišljenja, spravljajo v nevarnost družbeni konsenz o resničnosti in s tem samo družbo. V središču drogarn naklonjene umetniške scene San Franciscu so bili ustvarjalni posamezniki, ki so se (kot mnogi umetniki pred njimi) posluževali pomagala, da bi prišli do resničnega spoznanja. Če bi ostala pri ustvarjalni manjšini, bi uporaba LSD najbrž ne izzvala nasprotovanj. Množična raba pa je trčila ob vojaška in znanstvena načela, pa tudi ob moralna načela večine umetnikov, pri čemer je zginila demarkacijska črta med boemskim obnašanjem in iztirjenostjo.

Dosedanje ugotovitve potrjujejo znane psihosomatske reakcije na medij glasbe, ki jih uspešno uporablja tudi glasbena terapija. Glasba vsebuje nekaj činiteljev, ki bi jih lahko smatrali za povzročitelje omamnih doživljanj. Tako lahko glasbene subkulture veljajo za deviantne in so včasih izpostavljene represijskim ukrepom tako kot narkomanske subkulture. **TODA ALI LAHKO VSA TA ZNAMENJA POMENIJO, DA JE GLASBA SAMA PO SEBI MAMILO?** Prvi odgovor na to vprašanje se ponuja v razlagi izraza »droga«. »Droga« (»Drög« – srednjevisoko nemško, dry – angleško: pomeni »suh«) v zdravniškem strokovnem slovarju pomeni »preparat rastlinskega ali živalskega izvora (posušene rastline), ki rabi kot zdravilo: v novejšem času tudi kemično čisto zdravilo« – Duden, 1979. Gre torej za snovno substanco,

ki je ne moremo vzporejati z nesnovnim bistvom glasbe, pa tudi ne z intoksikacijo, torej s stanjem vzbujenosti ali razigranosti zunaj lastne kontrole, ki se na pojmovanje glasbe ne da prenesti.

Povezovanje ima namreč pejorativno vrednotenje takrat, kadar kulturni fenomen patologizira oziroma kriminalizira. Ustvarjalnost, (duševna) bolezen in iztirjenost se namreč nevarno dotikajo, saj označujejo tri različne oblike nekonformnosti glede na navidezno normalnost moralne večine. Tako so na primer pod aspektom »genialnost in norost« ustvarjalnost obravnavali v deželah realnega socializma, kjer so disidente »zdravili« v psihiatričnih klinikah. V slučaju tarantizma so krščanstvu tuje kulturne oblike in zaklinjanja razlagali kot simptome duševne bolezni. Goethe je imenoval klasično za zdravo in romantično za bolno, Hanslick pa je čustvenost v glasbi označil za patološko. Tudi v popularni glasbi govorimo o »histeričnih Presleyevih oboževalcih (pravzaprav oboževalkah), o beatlomaniji, o vročici sobotne noči, kot bi šlo za bolezen.

V zvezi s takimi kulturnimi pojavi se pojem »patološkega« povezuje v prvi vrsti z estetskim sramotenjem, ki je pogosto povezano z odklonilnim odnosom do določenih socialnih skupin. Tako se je na primer v 30. letih uveljavil stereotip, po katerem je glasba afroameriškega izvora veljala za mamilo, jazzovska glasba pa za največjo ameriško uničevalko razuma... Takšna natolcevanja so na primer tudi »mladinska kultura je nov opij za mladostnike« ali »popularna kultura je opij za narod«...

Poleg patologiziranja nekega kulturnega vedenja pomeni enačenje glasbe z mamili hkrati njeno kriminaliziranje. V definicijo o drogah so se vrinile sestavine, ki poleg kemijskih in medicinskih aspektov zadevajo tudi kulturne, socialne, ekonomske in pravne. Med temi je najpomembnejše, da vsaka družba na znana mamila gleda prizadeto, nikdar jih ne vrednoti nevtralnno: ali jih trpi ali tabuizira, ena jih ima za legalna, druga spet za nelegalna.

Vsaka subkultura je poskus, obstoječe socialne ali družbenopolitične probleme rešiti na imaginaren, torej kulturnen način. Je torej simboličen izziv simboličnemu redu. Da bi izzivala, subkultura pervertira obstoječo vrednostno zgradbo. Tako je LSD hipijem pomenil protest, rock plakat glasbo, glasba ustvarjalnost, to pa so enačili z vplivom LSD na širjenje zavesti. Če tako karikiranje kulturnih samoumevnosti in ritualnih zakonov enačimo s pojmom »droga« in s tem z mržnjo do potencialno ilegalnega, porinemo nek kulturni fenomen v sfero, ki ne podleže estetskim merilom in

družbenokulturnim predpostavkom, temveč ekonomskim in davčnim določbam, samovolji političnih struktur in pravni službi. S tem pa postane raba zunajestetskih sankcij in represivnih meril zakonita žal tudi tam, kjer se kakšna glasbena struktura ne veže na uživanje mamil, kot je bil to slučaj pri prepovedi jazza v tretjem rajhu, beata v Demokratični republiki Nemčiji, punka na Češkem in Slovaškem in še kje...

Raziskovalci mamil, ki iščejo povezavo med temi in med socialnim, kulturnim, verskim ali zdravstvenim stanjem, uporabljajo isto definicijo. Omamljenosti, zasvojenosti ali odvisnosti, ki nastajajo brez vpliva mamil, recimo ob ritmični glasbi in gibanju, sploh ne upoštevajo.

To ločenost različnih doživljanj omame lahko utemeljimo. Ker nekatera početja, ki se stalno ponavljajo, postanejo navada in prav lahko prerastejo v notranjo prisilo, se lahko v bistvu vsako človekovo nagnenje – tudi glasbena usmerjenost – izrodi v zasvojenost. Ta strast pa ni lastnost kateregakoli mamila, ampak je znak določenega vedenja: pomislimo na primer na požrešnost, shujševalno strast, samomorilski nagon, versko blaznost ali deloholizem...

Podatki raziskave o sprejemljivosti dajejo slutiti, da sodi »glasbena zasvojenost« v prvi vrsti na duhovno oziroma socialno področje. V zrelejši dobi namreč doza ne narašča, ampak se manjša. Poleg tega moramo omeniti, da ima večina mladostnikov udeležbo v eni od subkultur le za eno od mnogih svojih udejstvovanj. Po določenem času, ki ga prebijejo v enklavi alternativnih vrednot, se brez težav spet uvrstijo v družbo, medtem ko se tistim, ki so zasvojeni z uživanjem mamil, to brez zdravniške pomoči le redko posreči.

Vemo, da alkoholizem lahko povzroči delirium tremens, demencio praecox, amnezijo, epilepsijo, jetrno cirozo, patološko lažnivost, bolešno ljubosumnost itd. Negativni vpliv heroina pa depresije, telesno propadanje, zastrupitve, kriminalno željo po mamilu, popoln razpad osebnosti. O takšnih in podobnih posledicah v zvezi z glasbo doslej ni bilo nobenih poročil ali celo dokazov. Nasprotno: menda imajo nekdanji glasbeni oboževalci svojo subkulturno zagledanost za pozitivno izkušnjo, ki je pozitivno vplivala na izgradnjo njihove osebnosti in jih duševno spodbujala.

Na te predpostavke se navezujejo tudi različna izhodišča »alternativne« glasbene pedagogije in glasbene terapije, posebno v smislu ustvarjalnosti. »učenja v svobodi«. Lep primer ponuja hamburški projekt z naslovom *Pusti tisočim kamnom, naj se kotalijo*, v katerem poskušajo zasvojenim mladostnikom z aktivnim udejstvom v rock glasbi pomagati k samostojnejšemu in odgovornejšemu delovanju, skratka ustvarjajo okvirne pogoje, v katerih se lahko ustvarjalnost, veselje, omama in pustolovščina uresničijo brez mamil in s socialne plati na sprejemljiv način.

Enačenje glasbe (katere glasbe?) in mamil (katerega mamila?) lahko pripelje celo do absurda. Nemška zvezna vlada je izdelala nacionalni program za boj proti mamilom (1989), v katerem zvezno ministrstvo za mladino, družino, žene in zdravje svrta pred mamili. Pojma »mamila« in »droge« sicer v njem ne enačijo z glasbo, kar pa ne izključuje negativnih učinkov do glasbenega udejstvomovanja.

Nekaj glavnih virov:

- G. Vögler, Rausch und Realität, Drogen im Kulturvergleich (Köln, 1981)
- H. de la Motte-Haber, Musik – die Sprache der Gefühle, Musik und Medizin (1982)
- S. Frith, Art into Pop (London, New York, 1987)
- P. D. Grushkin, The Art of Rock (New York, 1987)
- R. Flender & H. Rauhe, Popmusik (Darmstadt, 1989)
- H. Shapiro, Drugs & Rock'n'Roll (Dunaj, 1989)

Licenčni zameti

Popolnoma nemogoče se je pregristi skozi vse kupe licenčnih izdaj, ki so pri naših založbah plošč izšle to poletje. Tako nas tokrat čaka le pretep s prvo skladovnico. Plošča **Still Got The Blues** britanskega hard & heavy kitarista **Garya Moorea** (Virgin-Jugoton) je srednje uspešen odziv na novi angleški boom bluesa po izidu izvrstne plošče **Johna Lee Hookerja The Healer** in ostaja kljub gostovanju eminentnih blues imen (tudi Alberta Kinga) in spogledovanju z njihovo godbo le klasičen primerek zabod britanskega blues rocka, ki se ga v štirinajstih dneh naveličaš. Podobno je razočarala **Madonna** s ploščo **I'm Breathless** (Sire - Jugoton), navezano na njeno vlogo v filmu Dick Tracy. Madonna žal nikdar ne bo nova Marilyn Monroe, kljub njenemu tokrat zelo očitnemu koketiranju z zaščitnimi znaki svete Marilyn. Njen glas je veliko prešibek.

Druga liga. Nič kaj dosti bolj spodbuden ni **Billy Idol** in **Charmed Life** (Chrysalis - Jugoton). Billy Idol je še vedno drugorazredni Iggy Pop, zdaj vedno bolj tudi drugorazredni Jim Morrison. Vsi potrošniki video rocka so ga seveda ob uspešnici **Craddle of Love** že zdavnaj pogoltnili in pokupili. Sicer pa se je tokrat zataknilo celo samemu **Iggy Popu**, ki je z **Brick By Brick** (Virgin-Jugoton) izdal skrajno povprečno ploščo.

Več o njej in najverjetneje s popolnoma drugega zornega kota (zanj bo poskrbel Mao) v naslednji številki revije. Toliko več hvale si zaslužijo **Depeche Mode** z **Violatorjem** (Mute - ZKP RTV LJB), novim izvrstnim primerkom njihovega morbidnega tehno pop minimalizma. Ne prezrite jih, kljub temu, da so v Angliji in vedno bolj tudi pri nas danes precej bolj odmevni kakšni **Stone Roses** (Silvertone-Jugoton). Ni mi jasno, kako lahko mladi Angleži padajo na tako prazen in neizrazit lokalni novopshedelčni dolgčas. Če že ne morete brez nove psihedelije, potem posežite vsaj po novih herojih Readinga **Inspiral Carpets** in njihovi plošči **Life** (Mute, v kratkem pa tudi ZKP RTV LJB), katerih v šestdeseta leta zazrti pop je vsaj retardirano privlačen in prijetno lepljiv.

Za konec tokratne inventure še dve antologijski plošči. Zagrebški koncert **Davidu Bowieja** je izzval vsaj izid njegovega obnovljenega legendarnega izdelka iz leta 1972 **The Rise And The Fall of Ziggy Stardust** (EMI - Jugoton). Ta je s svojo prvorazredno informacijo o vrhovih zgodnjega art rocka obvezen del vsake kolikor toliko resne zbirke plošč. Manj pozornosti si zaslužijo **Ramonesi** z **Road To Ruin** (Sire - Jugoton) iz leta 1978. Ta je namreč le njihova prehodna plošča na poti od njihovega zgodnjega protopunkovskega minimalizma k aranžmajsko bolj dodelani glasbi. Tako jo lahko pozdravimo le kot predhodnico ključnih izdaj iz zgodnjih let »braće« Ramones

I Z Š L O J E

(poleg nepozabne koncertne It's Alive bi morala izložbe naših trgovin s ploščami ugledati vsaj še The End of Century s Philom Spectorjem kot producentom). Prvi kup je za nami.

Podgana Džo Senior

Dobite jih v tujini

Po poletni poplavi rapa, ki je v množičnih medijih zadušila kakršnokoli sled rokavske »kulture«, je končno pred vrati jesen. »Končno« zato, ker tu nimamo črnece in bi se ti lahko borili za svoje pravice; zato ostaja vprašanje, ali je v Evropi rap le modna muha, na mestu. V Sloveniji bo mogoče nanj odgovoril čas, na Nizozemskem pa so nanj odgovorili **Urban Dance Squad**. Njihov prvenec **Mental Floss For The Globe** je bil izdan še poleti, glasba sama pa je najboljša možna mešanica rapa in raznih rockovskih odrganin. Frank Zappa v rap verziji? Kupite ploščo.

Prav pred kratkim nam je založba Warner Brothers milostno omogočila nakup »**Ritual De Lo Habitual**«, tretji album skupine **Jane's Addiction**. Kot pri prejšnji plošči, je bil spet problematičen ovitek, na katerem se je Perry Farrell, pevec in frontman skupine, znašel gol v objemu dveh prav tako golih žensk. V Ameriki, deželi moralne čistosti in nravnih vrlin, je risba povzročila tolikšno ogorčenje, da je distributerska hiša ovitek takoj umaknila, na novega pa smo čakali približno mesec dni le zato, da bi v evropski verziji dočakali original. **Ritual De Lo Habitual** je plošča, ki ne pušča nobenih dvomov, kakšen mora biti rock devetdesetih: brezkompromisen, oster in šokantni. Škoda, da so Jane's Addiction eni in edini. Kar pomenijo sedaj oni za rock, so nekoč pomenili **Pixies** za pop: da pa temu ni več tako, nas je prepričala njihova zadnja plošča **Bossanova**. Že prej je bilo jasno, da nove Surfer Rosa ne bomo več dočakali, vendar so z dvoličnostjo, ki so jo začeli prakticirati že na **Doolittle**, tu vseeno pretirali.

Na plošči je več šlagerjev, ki se jih splitski festival nikakor ne bi sramoval, slišati pa je mogoče tudi nažiganje, ki bolj sodi na okrogle spomenike, **hardcora**, kot je npr. **New Day Rising** skupine **Hüsker Dü**, kot pa v družbo omenjenih šlagerjev. S tem nočem reči, da je **Bossanova** slaba plošča. Zdaj je že dobra, sumim pa, da bo čez pol leta sploh kdo vedel zanjo.

Slava je minljiva, še bolj kot **Pixies** pa tovrstne pridige zaslužijo nove angleške skupine á la **Soup Dragons**, **Primal Scream** in podobni, ki so jih že davno

tega s plesnimi ritmi navdihnili **Soul II Soul**: vemo, da se je v angleški glavi porodila že marsikatera brijtna ideja, znano pa je tudi, da je taista glava hudo nagnjena k melanholiji in brezkrvnosti. K izjemam, ki bi to pravilo potrjevale, žal zgodnjih dveh skupin in njihovih najnovejših singlov ne moremo prištevati.

I'm Free, podpisana z Jagger/Richards, je v obdelavi **Soup Dragons** zadeva, ki jo rešuje le njeno poreklo, o **Come Together**, veledelu skupine **Primal Scream**, pa skoraj ne bi izgubljali besed. Če bi se ti tega prvi spomnil, bi tudi ti imel zdaj toliko denarja. Če se na glasbene zadeve prav razumem, je v tem tudi štos.

Naslednjič: **Living Colour**, **Crime and the City Solution**, **Prince** in še kaj.

Marko Plahuta

Domači underground na plastiki

Zadnje leto se je začelo prebujati domače neodvisno založništvo plošč. Kasete sicer še vedno šibajo, ampak zdaj plošča vendarle postaja standard. Bolj ali manj resno je treba jemati skoraj vsakega založnika, ker gre v principu za podvige iz prepričanja, kar praviloma govori o nekomercialni glasbi, čeprav je po drugi strani lahko ta prazno, sterilno in dolgočasno pimplanje ali pa reproduciranje vedno istih glasbenih klišejev. Zato bom v telegrafskem preletu izdvojil samo tiste izdaje, ki jih je vredno omeniti, ali ki jih morate imeti, za vse ostalo stranje pa ne bomo trtili prostora. Najbolj agilna založnika sta gotovo **Search & Enjoy** iz Zagreba in **Front Rock** iz Maribora. Tu in tam pa se kaj iz rokarskega undergrounda znajde tudi na plastiki velikih založb - primer **KUD Idijoti** pri Helidonu.

STUDENI STUDENI so na maksu singlu **Čisto kao suza** zabeležili eno najbolj lirčnih in obenem energičnih sodobnih rokovskih poetik pri nas, ki bi jo nekako lahko stlačili v okvir med kasnejšimi **Hüsker Dü**, **Meat Puppets** in v temelju ritem in blues osnovo. Pretanjene instrumentacije, izjemno senzibilne pesmi so glavne odlike te plošče, ki govori o ljubezni, o tistem čustvu, ki je pogojilo tako pravi dober blues kakor ves dober rock. **Studen** **Studen** so primerek domače skupine, ki bi prej spadala v Ameriko kakor na ta nori Balkan. **TO MORATE IMETI!** (**Search & Enjoy**).

IT'S NOT FOR SALE so na maksu singlu s štirimi komadi povsem dostojno predstavili svojo sintezo melanholije slovenske duše in sodobnega melodičnega, veselega hardcora. Nič

hudega, če so med pisunsko-komentarskimi nakladači izpadli kot najslabše razumljen in dojet bend letošnjega polomijadnega »Novega« (?) rocka. To je poleg Quod Massakra in Polske malce (ocena njihove prve plošče v naslednji številki – ne zamudite) gotovo prihodnost novih domačih rokovskih generacij, ki niso obremenjene niti z ideologijo niti z rokovsko mitologijo. Tudi to morate imeti! (Front Rock).

KBO! so na svoji drugi (!) veliki plošči **POZOVI 93** za Start Today Records iz Novega Sada predstavili svojo različico sodobnega rocka, ki temelji tako v rokovski dediščini kakor v punku in v hardkoru. Resnici na ljubo glasba ni kakšna izjemna inovacija, zato pa spodobna in prepričljiva. Ravno prava doza energije, dovolj sodobnih poudarkov, da ne zvenijo tipično punk-hardcore in končno nekaj takega, kar bo všeč vsem, ki se še spomnite Niet! Povsem spodobni domači underground. Je vredno prisluhniti.

KUD IDIJOTI iz Pule so končno dočakali svoj prvi pravi veliki kos vinila za Helidon in so ga naslovili **Mi smo ovdje samo zbog para**. Res je že lani izšla njihova plošča **Bolivia R'n'R** za nemško založbo Incognito records, na kateri je zbran njihov starejši material z izdaj DID Koper, toda to je vendarle njihov prvi album. Dobra žurerska, nepretenciozna rokarska glasba, ki v svoji preprostosti in energiji z obilico zafrkancije in dobro voljo daje vero v življenje in rock kot nekaj spontano uživaškega in ne fatalno patološkega. Klasika, brez katere ne bi bilo osemdesetih, kot brez Buldožerjev ne bi bilo sedemdesetih. (Naslov: Branko Črnac, Park R. Boškovića 10, Pula – 052/ 29799). Obvezno kupite!

Search & Enjoy: c/o Digital Recording, pp 72, 41020 Zagreb.
Front Rock: Livadna 46, Maribor (062/ 32255)
Start Today Records: c/o Voja Žigić, Novi Sad

Marjan Ogrinc

**MI SMO OVDJE
KUD
IDIJOTI
SAMO ZBOG PARA**

I Z Š L O J E

Mozart

Metropolitan, CD 5902918; Stradivari, SCD 6098)

ZDA in Nemčiji (takrat še Zahodni) sta skoraj istočasno

izšli dve laserski plošči z Mozartovimi deli. To samo po sebi ne bi bilo nič nenavadnega, če ne bi bilo na obeh med drugim istega posnetka. Gre za Koncert za klavir in orkester Wolfganga Amadeusa Mozarta št. 13, KV 415, ki ga je naš skladatelj Alojz Srebotnjak priredil za harfo in orkester.

Priredba je več kot očitno sad dolgotrajnega in natančnega proučevanja Mozartove klavirske glasbe. Koncert v C-duru se je pokazal kot eden redkih, če že ne edini primeren za takšen poseg. Za poseg pa se je skladatelj Srebotnjak odločil iz preprostega pomanjkanja kvalitetne literature za harfo.

Priredba za harfo je mojstrsko izpeljana in prisotnosti Mozartovega ustvarjalnega genija ne zmanjšuje, temveč mu le razširi izraz. Stilno dosledne so tudi kadence, ki jih je Srebotnjak moral napisati na novo, saj so bile izvorne za harfo neizvedljive zaradi obilne uporabe kromatike. Tako je Srebotnjak s kakovostnim posegom ponudil v igranje skladbo, ki bo brez dvoma tudi v tujini doživela še veliko izvedb.

Na obeh omenjenih ploščah Koncert za harfo in orkester št. 13, KV 415, igra harfistka Ruda Kosi, ki se z odlično izvedbo ob spremljavi Komornega orkestra RTV Slovenija z dirigentom Antonom Nanutom predstavlja v najlepši luči.

Na laserski plošči družbe Stradivari (ZDA) poleg omenjenega koncerta zasledimo še Koncert za rog in orkester v Es-duru KV 417 (solist Jože Falout, rog) in Simfonijo št. 23 v D-duru, KV 181, ki jo dirigira Marko Munih. Na nemški plošči založbe Metropolitan pa je posnet še Koncert za klavir in orkester št. 24 v C-molu, KV 491 (solistka Dubrovka Tomšič-Srebotnjak). Razen posebej omenjene, vse izvedbe dirigira Anton Nanut.

Kvaliteta vseh izvedb na ploščah je zelo dobra in lahko le upamo, da se bo katera od obeh kmalu pojavila tudi pri nas.

t. r.

Maks Strmčnik
(Helidon, 6.711495 CD)

Helidonovi seriji Musica slovenica smo dočakali novo

avtorsko lasersko ploščo. Gre za ploščo, ki jo v celoti zapolnjujejo dela skladatelja, orglavca in čembalista Maksa Strmčnika. Izbor skladb na plošči nam nudi pregled Strmčnikove ustvarjalnosti od skladateljskih začetkov pa do zrelih del (do leta 1988).

Na plošči so posneta naslednja dela: Koncert za orgle, pojoča žaga in orkester (orkester SF, dir. Uroš Lajovic, solista: Maks Strmčnik – orgle, Matija Terlep – pojoča žaga); Godalni kvartet št. 1 (Djordje Trkulja, Marija Cobenzl – violini, Ante Živković – viola, Josip Stojanović – violončelo); Lux in tenebris lucet (Klemen Ramovš – kljunasta flauta, Karli Žužek – violina, Tomaž Sever – violončelo, Hinko Haas – klavir, Matija Terlep – flexakord, pojoča žaga); Monotematična gradacija št. 2 za violino in klavir (Tomaž Lorenz – violina, Alenka Šček-Lorenz – klavir); Graduale (Vera Belič – violina, Slavko Goričar – klarinet, Andrej Jarc – klavir).

Strmčnik se v svojem delu predstavlja kot neobremenjen skladatelj, svobodnih nazorov, ki se rad spogleduje z mističnimi in »eteričnimi« zvočnimi akvareli, obenem pa zna z utemeljenimi in trdnimi zvočnimi sklopi in kompozicijskimi postopki oblikovno zgraditi skladbo.

Skladbe so nenavadne, skladatelj rad uporablja nenavadne zasedbe, ki mu omogočajo vzpostavitev nenavadnih zvočnih povezav, ki pa niso ekstremistično bizarne, temveč se nagibajo k poslušljivosti in celo k zvočnemu ugodju, seveda v okvirih sprejemnega spektra današnje publike – poslušalstva. Strmčnikovo glasbo ravno zato navadno tudi publika lepo sprejema.

Vsa dela na laserski plošči imajo prepoznavne Strmčnikove poteze, so pa vključno z Godalnim kvartetom iz leta 1973 oblikovno in vsebinsko dodelana in dozorela. Nenazadnje – tudi kakovost posnetkov je dobra.

t. r.

DRAGI LJUBLJANČANI IN OSTALI PREBIVALCI SLOVENIJE,

naše uredništvo nenehno zasipate z vprašanji, kje se naučiti igranja na vse mogoče instrumente. Prva in najbolj znana pot so glasbene šole. Zaradi omejenih vpisov in pogojev, ki jih mora kandidat izpolnjevati za vpis, ostane pred vrati glasbenih šol kar precej mladih, ki bi se želeli naučiti igranja na kak instrument. Zato postajajo vedno bolj zanimive ponudbe za privatno učenje glasbe. Zaradi Vas in za Vas smo pregledali časopisne oglase in se povabili na obisk k trem ponudnikom dobrega učenja glasbe.

● **Agencija Peter Pan** se ni mogla izneveriti svojemu pravičnemu imenu. Posredovalka tujih jezikov in učiteljev glasbe se je zavila v čarobni prah in ... izginila. Pred vrati smo uspeli najti samo čevlje.

Imeli pa smo srečo, da sta nam ostala **Glasbeni atelje Tartini** in **Glasbena delavnica Muzikaviva**, ki se po delu in interesih zelo razlikujeta in se zato odlično ujemata.

DELO Z NADARJENIMI

GLASBENI ATELJE

Tartini

prof. VILDANA in prof. VLADO REPŠE
TITOVA 69, 61000 LJUBLJANA ☎ 061/312-296

● **Glasbeni atelje Tartini** se posveča mladim talentom, navdušenim za igranje violine, čela in klavirja. Prof. Vildana in prof. Vlado Repše sta ustanovila atelje z željo po boljši kvaliteti dela. Kot sta sama povedala, raje vidita, da je več dobrih učiteljev na razpolago mladim talentom, kot pa preveč učencev v razredu enega samega učitelja. Primerno vzdušje naredi tudi stilno pohištvo iz Sevnice, video služi kot dopolnilo k učnim uram, kmalu pa bo prostor krasil še nov klavir Petrof, ki ga je omogočilo podjetje Extreme. Atelje ima svojo knjižnico, v kateri je poleg notnega gradiva tudi strokovna literatura. Pouk se je začel že v prvem tednu septembra. Individualne ure

IZ VEDELI SMO

glavnega predmeta potekajo dvakrat tedensko. Za violiniste in čeliste je enkrat na teden obvezen še pouk klavirja. Teoretski predmet poudarja predvsem solfeggio, v višjih letnikih je na vrsti spoznavanje harmonije in osnov kontrapunkta.

Kdo so učitelji? Prof. Vildana in prof. Vlado Repše vodita violiniste. Klavir bodo poučevali prof. Andrej Jarc, prof. Jerica Munda in prof. Gita Mally, violončelo pa prof. Ciril Škerjanc. Za Solfeggio s teorijo skrbijo prof. Stojan Kuret v sodelovanju s stalnimi sodelavci ateljeja.

Za sprejem v šolo je edini pogoj nadarjenost. Eden izmed načinov spoznavanja nadarjenosti je tudi poseben program za predšolsko skupino, kjer se bodo otroci z glasbo seznanili prek petja v zborčku, odšli bodo na vajo simfoničnega orkestra, gosti v ateljeju pa jim bodo predstavili svoja glasbila. Na koncu si bodo sami izbrali najljubši instrument, na katerega bi želeli igrati.

Nadarjeni glasbeniki pa bodo poleg intenzivnega pouka imeli še možnost javnega nastopanja, komornega muziciranja, igranja z orkestrom in sodelovanja na domačih in mednarodnih tekmovanjih. Ustanovitelja si prizadevata, da bi atelje dobil priznanje kot uradna šola, ki bi lahko izdajala spričevala in imela dostop do vseh informacij in ugodnosti, tako kot državne glasbene šole. Dejavnost ateljeja pa ni omejena samo na poučevanje instrumenta. Enkrat na mesec prireja tudi predavanja gosta glasbenika.

V mesecu septembru je imel predavanje goslar prof. Vilim Demšar. Otroke iz predšolske skupine je violina tako prevzela, da bi jo sedaj hoteli vsi igrati.

V letu dni, ko bodo spoznali še mojstre ostalih glasbil, bo njihova odločitev bolj držala.

Poleg odprtih predavanj želi atelje Tartini delovati tudi kot posrednik seminarjev in tečajev za glasbene pedagoge, za mlade talente pa pripravljata počitniško kolonijo.

Mesečna šolnina je trenutno 600 din, lahko pa se zaradi povečanja stroškov še zviša. Vse ostale informacije dobite na naslovu: Glasbeni atelje Tartini, Titova 69, Ljubljana, tel. 061/312-296 (v večernih urah).

● **Glasbena delavnica MUZIKAVIVA** deluje v Vodnikovi domačiji v Šiški v Ljubljani. Je prva neodvisna glasbena delavnica na Slovenskem. Bistvena značilnost Muzikavive je, da vpisuje vse ljubitelje glasbe, ki želijo igrati katerikoli instrument. Starost in glasbeno predznanje nista pomembna, prav tako ni pomembna glasbena usmerjenost. Glasbena delavnica za jazz, klasično, zabavno in narodno glasbo je

GLASBENA DELAVNICA
KLASICNE, JAZZ, ZABAVNE IN NARODNE GLASBE

VODNIKOVA 65, LJUBLJANA-ŠIŠKA
tel. 061 558 973 ponedeljek-popoldne
VODNIKOVA 35, LJUBLJANA
tel. 061 555 653 vsak delavnik od 9-12 in 15-19 ure
PARTIZANSKA 33, KRANJ
tel. 064 26 205 vsak delavnik od 15-16 ure

organizirana v obliki tečajev; začetni, nadaljevalni ter izpopolnjevalni na višji in visoki stopnji. Individualni pouk na posameznih glasbilih, med katerimi je treba posebej poudariti glasbila, ki se jih ni mogoče učiti v glasbeni šoli (npr. bas kitara, klasične in električne orgle, citre, diatonična harmonika, bobni) vodijo mladi, a strokovno podkovani mentorji.

Posamezna ura traja 45 minut, vanjo pa je vključeno tudi spoznavanje osnov teorije. Šolnino se plačuje za pet ur naprej in stane 700 din.

Muzikaviva tako kot atelje Tartini želi delovati kot posredniška družba tečajev, seminarjev, potujočih glasbenih delavnic in kot organizator glasbenih kolonij, glasbenih prireditev, radijskih programov v sodelovanju z RTV Ljubljana in z lokalnimi postajami. Klub Muzikaviva ponuja druženje glasbenikov in ljubiteljev dobre glasbe v klubskih prostorih, hkrati pa želi razširiti svojo dejavnost v oddaljene kraje po Sloveniji. Če vas je program navdušil ali pa bi radi organizirali glasbeni klub izven Ljubljane, se oglasite na naslovu MUZIKAVIVA Vodnikova 35, Ljubljana, tel.: 061/555-653

To so osnovne informacije o obeh ponudnikih glasbe. Upam, da se boste sedaj lažje znašli. Pa veliko prijetnih in uspešnih ur ob vadenju ljubljene instrumenta Vam želimo.

Za uredništvo
Veronika BRVAR

GLASBENE ULICE

K R I Ž A N K A

LITER	IME VEČ HOTELOV OB JADRAN MORJU	OKVARA	CHAPLINOVA ŽENA	DLAKA POD NOŠOM	NAČRTI	EVA JANC	TKANINA ZA TANČICE	PEVKA NOVŠAK- HOUŠKA	ORODJA ZA KOPANJE	REKASKOZI MÜNCHEN	NIKOLA TESLA	GRAM		OČE	
SKLADATELJ Z GORNJO ULICO (IME IN PRIIMEK)	A	V	O	Z	T	L	E	I	W			SALERINA PAVLOVA	A	A	
LASTNOST PREDAJA- NJA DVOR- JENJU	O	D	D	S	L	Z	V	O	Z	T		OBLIKA SOCVETJA POKR. V ST. GRČIJI	L	A	
DOMAČE ŽENSKO IME	Z	Z	A	J	Y		L	A	P	I		BELO LITUR- GLENO OBL.	A	B	
ITALIJAN. DENARNA ENOTA	L	I	Z	A			JED IZ KO- ŽEV MESA V ZAČINJEM OMAKI	PIANIŠRU- BINSTEIN AM. REČINA KAZAN	I	P	T			NASLOVNI JUNAK SHA KESPEARNE TRAGEDIJE	
PRI TRIL- NICA	A	A	FINSKA LUKA TURKU (ŠVED. IME)	ABDIĆ EVROPSKI YELETOK	WATRIJ POLST						MESTO V ŽVICI DOMAČE ŽIVALI	B	Z	B	
ZNANA ZNANKA RAČUNAL- NIKOV	A	T	A	R	I	TUJ DVO- GLASNIK	MESTO V STRICI NOVA GORICA	A	O	A	P	KNJIŽEV- NIK SNOJ LJUBLJAN- SKI ZVON	Z	Z	B
STAROGERH ŠKRATJE, WAGNERJEV ČIKEL	V	Z	E	S	Z						PIROVA- NJA	L	A	V	
NAJVIŠJA GORA JUŽNE AMERIKE	K	C	O	N	A						PREDLOG			SKANDI- NAVSKI DROBIŽ	

Rešitev križanke iz 6. številke XX. letnika

SK, pajdaš, Tel Aviv, komentirani,
korist, odjuga, Avnoj, opis, asi, vic,
Ančka, evnuh, Azem, Aar, stoja, revija
GM, jen, Trevi, uran, Aka, Amati,
zadek.

Rešitev križanke iz 7/8. številke XX. letnika

CB, nauki, il, Arras, cunje, Manet,
parkur, Inari, operni bienale, Tesla,
lega, Teo, AJ, Križanke, Frunze, fara.

Nagrado za pravilno rešitev križanke v 6.
številki prejme **Rado Škrajnar, Ptujška
14, 69 240 Ljutomer**, nagrado za pravilno
rešitev križanke v zadnji številki XX.
letnika pa **Karolina Medveček, Črni vrh
96, 65274 Črni vrh nad Idrijo**.

ZDAJ PA K LETOŠNJIM UGANKAM!

Odločili smo se, da v letošnjem letniku
pripravimo serijo križank, v katerih
bomo iskali ulice, ki se imenujejo po
znanih skladateljih. Prva taka uganka je
že pred vami.
Upamo, da vam reševanje ne bo delalo
težav.

Rešitve pošljite do **10. novembra**
na naslov:

**Revija GM, Kersnikova 4/III, 61000
Ljubljana.**

BALETNA TEKMOVANJA

IV. MEDNARODNO PLESNO- BALETNO TEKMOVANJE V PARIZU (15. do 22. november 1990) IV. CONCOURS INTERNATIONAL DE DANSE DE PARIS (Classique & Contemporain)

Pariški mednarodni festival plesa napoveduje pod pokroviteljstvom župana francoske metropole za letošnji november že **IV. Mednarodno plesno-baletno tekmovanje**. Tekmovanje je namenjeno plesalcem med 16. in 26. letom starosti, tako profesionalcem kot študentom plesno-baletne umetnosti. Vsi tisti, ki v tekmovanju vidijo priložnost, da mednarodni avditorij opozorijo nase in na svoje plesno-baletne dosežke, se lahko **do 20. oktobra** prijavijo na naslov: IVème Concours International de Danse de Paris; 15, avenue Montaigne, 75008 Paris.

Tekmovanje bo potekalo v pariški Operi Comique. Najprej bodo 15. in 16. novembra tekmovali plesalci, ki se bodo predstavili v sodobni plesni tehniki (danse contemporain). Tekmujejo lahko posamično ali pa v parih. Solisti tekmujejo z dvema variacijama, 5 in 3 minute, pari pa z dvema duetoma v trajanju od 8 do 10 minut.

OGLASNA DESKA

Od 17. do 21. novembra bodo tekmovali baletni plesalci v klasični plesni tehniki (danse classique). Tudi baletni plesalci lahko tekmujejo posamič, kot solisti, ali pa v parih. V skupini parov lahko tekmujejo le plesalci med 20. in 26. letom starosti. Tekmovalni program za soliste obsega tri solistične variacije (dve variaciji iz klasičnega baletnega repertoarja, ena variacija po lastni izbiri) je lahko tudi v sodobni plesni tehniki, za pare pa tri pas de deux.

Tekmovanje spremljata in ocenjujeta dve mednarodni žiriji. Predsednika žirij sta Francoza.

Nagrade bodo slovesno podelili na gala večeru (Soirée de Gala), ki bo 22. novembra v Théâtre des Champs-Élysées. Poleg nagrajencev bodo na zaključnem večeru nastopili še slavna Carla Fracci in Eric Vu-An ter prvonagrajenci letošnjega tekmovanja v Varni.

Breda Pretnar

TEMATSKE ŠTEVILKE IN KASETE

Opozorili bi vas radi še na naše druge izdaje:

- tematsko številko **BELA BARTOK** 25,00 din
- tematsko številko **GODALA s spremnima kasetama** 100,00 din
- kasete: **IGRAJ Z ORKESTROM** – mladim violinistom za vajo
CESARJEV SLAVEC – glasbena pravljica

- izdaje pri založbi **DRUGA GODBA: BELTIŃSKA BANDA** – etnična ljudska glasba Prekmurja
- TRI LETA DRUGE GODBE** – posnetki koncertov
- DOST MAMO** – najboljši reggae koncert pri nas
- GODCI IZ REZIJE** – plesne viže iz Rezije
- TRIO KRAS** – ljudske plesne viže severne Istre
- MOIRE MUSIC** – jazz saksofonist Trevor Watts

Vse kasete so na voljo po ceni 50,00 din, razen tri leta Druge godbe (dvojna kasete), ki stane 100,00 din in kasete Moire music ki stane 80,00 din.

PRED IZIDOM sta kaseti **TAMBURAŠI IZ SODEVCEV** – plesne viže od Kolpe, v izvedbi »najoriginalnejše« tamburaške skupine v Sloveniji in **LJUDSKI PEVCI IN GODCI IZ NOTRANJSKEGA**. Zaradi majhne naklade **POHITITE Z NAROČILI**.

NAROČAMO:

_____ izv. tematske številke
GODALA s/brez kaset

_____ izv. tematske številke
BELA BARTOK

_____ izv. kasete _____

_____ izv. kasete _____

_____ izv. kasete _____

Ime in priimek – organizacija _____

Naslov _____

Naročilnico pošljite na naslov: **GLASBENA MLADINA SLOVENIJE, Kersnikova 4/III, 61000 Ljubljana**, ali po telefonu: **(061) 322-570**.

NAROČILNICA PON 6

624

Nepreklicno naročam

izvodov **GLASBENEGA KOLEDARJA** (cena 98,00 din)

Ime in priimek _____

Naslov _____

Pošta _____ Poštna številka _____

Zaposlitev _____

Naslov delovne organizacije _____

Naročeno bom plačal(a) v enkratnem znesku po priloženi položnici.

Za morebitne spore je pristojno sodišče v Ljubljani.

Datum _____ Podpis _____

Državna založba Slovenije, Mestni trg 26, 61000 Ljubljana

Na svoj račun bodo prišli tudi vsi tisti, ki jim je bolj všeč sanjavi, dramatični in darkersko obarvani sprejemljivi rock. Naprej se bodo v Ljubljani že drugič prikazali **MISSION** na koncertu v Hali Tivoli v ponedeljek 22. oktobra, za njimi pa bodo v isti prostor prišli še **SISTERS OF MERCY**, ki igrajo bolj trdo in ritmizirano rock glasbo. Na programu koncertne ponudbe bodo v četrtek, 8. novembra. Za ljubitelje tovrstne glasbe gotovo najboljše iz te rokavske sfere pri nas. Darkerji na plan!

LJUBLJANA, CANKARJEV DOM,
 31. JAZZ FESTIVAL – drugi del
 26. 10. ob 22.00 – QUINTETO VIOLADO
 29. 10. ob 22.00 – DIZZY GILLESPIE & UNITED NATION ORCHESTRA

POSTANITE NAROČNIK EDINE SLOVENSKE REVIEJE ZA GLASBO IN O GLASBI.

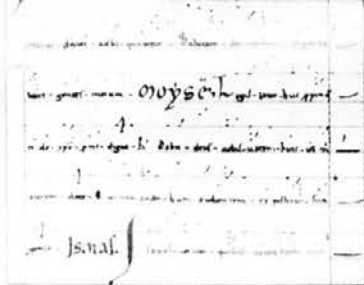
Izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov: REVILJA GLASBENA MLADINA, Kersnikova 4/III, 61000 LJUBLJANA

Naročam(o) _____ izvodov 21. letnika REVILJE GLASBENA MLADINA.

Ime in priimek _____

Naslov _____

Podpis _____

GLASBENI KOLEDAR 1 9 9 1

Obletnice skladateljev

**Gallus, Mozart, Dvořák, Ravnik, Prokofiev,
Osterc**

●
Pregled slovenske glasbe skozi stoletja

●
**Tedenski koledar – rokovnik –
s podatki o rojstvu in smrti skladateljev**

●
**Naslovi in telefonske številke
glasbenih šol na Slovenskem**

●
**Seznam tujih in domačih skladateljev
s podatki o rojstvu in smrti**

●
Operne premiere

●
Program koncertne sezone 90/91

**Cankarjev dom
Slovenska filharmonija
Simfoniki RTV-Slovenija
Festival Ljubljana
Opera SNG Ljubljana
Opera SNG Maribor**

●
**Seznam glasbenih izdaj Državne založbe
Slovenije**

●
Glasbeni slovarček

●
**Prostor za beležke, telefonske številke,
naslove itd**

●
**Misli, anekdote, rokopisi skladateljev
in še kaj**

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

Tiva La Musica Augustin

PRODUCTS FOR MUSICAL USE

1991

JAN.	Jaeger!	THOMASTIK!	Pirastro!
FEB.	JARGAR!	Prim!	HILL!
MAR.	Grünke!	PAESOLD!	SEIFERT!
APR.	Paulus!	PENZEL!	Pfetzner!
MAY	LEBLANC!	Mönning!	BUFFET!
JUN.	Yamaha!	MIRAPHONE!	Vandoren!
JUL.	GETZEN!	Bach!	SENNHEISER!
AVG.	SHURE!	AKG!	Sankyo!
SEP.	Murahatsu!	Ovation!	MARTIN!
OKT.	WASHBURN!	Ibanez!	Rodriguez!
NOV.	Ramirez!	TAMA!	PAISTE!
DEC.	Dynacord!	SONNOR!	PREMIER!

GEWA!

**All for Music,
Music for All!**

63000 CELJE - YUGOSLAVIA, Vegova 18, phone + 38 63 28088, 21988